

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Факультет економіки та менеджменту

(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра управління і фінансово-економічної безпеки

(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

Попова О.Ю.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 20__ року

Випускна кваліфікаційна робота

Бакалавр

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему Аналіз методів управління фінансовими ресурсами підприємства

Виконав: студент 4 курсу, групи МЕНз-18

Спеціальності (напрямку підготовки) 073 «Менеджмент»

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Юрченко Микита Володимирович

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Керівник доцент кафедри УФЕБ, к.е.н. Василюшина Л. М.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент професор кафедри ЕОО, д.е.н., проф. Ягельська К.Ю.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Нормоконтролер доцент кафедри УФЕБ, к.е.н. Василюшина Л.М.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що у цій випускній кваліфікаційній роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студент _____

(підпис)

Луцьк – 2022 р.

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра управління і фінансово-економічної безпеки

Освітній ступінь бакалавр

Напрямок підготовки (спеціальність) 073 «Менеджмент»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри

_____ /Попова О.Ю./

“ _____ ” _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Юрченка Микити Володимировича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Аналіз методів управління фінансовими ресурсами підприємства

керівник роботи Василишина Любов Миколаївна, к.е.н.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від „05” травня 2022 р. № 178

2. Строк подання студентом роботи 12.06.2022 р.

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1 Теоретичні засади управління формуванням та використанням фінансових ресурсів підприємств. 2 Аналіз управління формування та використання фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ". 3 Шляхи удосконалення управління формуванням та використанням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК- ІНВЕСТ"

5. Перелік графічного матеріалу (з точною вказівкою обов'язкових креслень)

Рис. 1.1 Класифікація фінансових ресурсів підприємства за показниками формування та використання; Рис. 2.1 Структура ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"; Рис. 2.2 Динаміка джерел фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"; Рис. 2.3 Динаміка структури фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"; Рис. 2.4 Динаміка зміни структури позикових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"; Рис. 2.5 Показники ефективності використання фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" та ін.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Василишина Л.М., доцент кафедри УФЕБ	06.06.2022	07.06.2022
Розділ 1	Василишина Л.М., доцент кафедри УФЕБ	05.05.2022	20.05.2022
Розділ 2	Василишина Л.М., доцент кафедри УФЕБ	21.05.2022	30.05.2022
Розділ 3	Василишина Л.М., доцент кафедри УФЕБ	31.05.2022	05.06.2022
Висновки	Василишина Л.М., доцент, доцент кафедри УФЕБ	08.06.2022	09.06.2022
Нормоконтроль	Василишина Л.М., доцент кафедри УФЕБ		

7. Дата видачі завдання 05.05.2022 р.**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та обробка літературних джерел	05.05.2022-10.05.2022	
2	Написання першого розділу «Теоретичні засади управління формуванням та використанням фінансових ресурсів підприємств»	11.05.2022-20.05.2022	
3	Написання другого розділу «Аналіз управління формування та використання фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"»	21.05.2022-30.05.2022	
4	Написання третього розділу «Шляхи удосконалення управління формуванням та використанням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК- ІНВЕСТ"»	31.05.2022-05.06.2022	
5	Оформлення випускної кваліфікаційної роботи	06.06.2022-09.06.2022	

Студент

_____ (підпис)

Юрченко М.В.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Василишина Л.М.

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Юрченко М.В. Аналіз методів управління фінансовими ресурсами підприємства / Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент». – ДВНЗ ДонНТУ, Луцьк, 2022.

В дипломній роботі досліджено фінансові ресурси підприємства та їх класифікацію, процес управління формуванням фінансових ресурсів суб'єктів бізнесу та проаналізовано управління формування та використання фінансових ресурсів підприємства з метою розробки шляхів удосконалення управління формування та використанням фінансових ресурсів.

Ключові слова: фінансові ресурси, активи, оборотні кошти, інвестиції, капітал, фінансові відносини, методи управління, аналіз.

ANNOTATION

Yurchenko M.V. Analyzing the methods of financial resources management at the enterprise / Graduation qualification work for the degree of «bachelor» in the specialty 073 Management. – DonNTU, Lutsk, 2022.

The thesis examines the financial resources of the enterprise and their classification, the process of managing the formation of financial resources of business entities and analyzes the management of formation and use of financial resources of the enterprise to develop ways to improve management of formation and use of financial resources.

Key words: financial resources, assets, working capital, investments, capital, financial relations, management methods, analysis.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ.....	9
1.1 Фінансові ресурси підприємства та їх класифікація	9
1.2 Управління формуванням фінансових ресурсів суб'єктів бізнесу	18
Висновки до розділу 1	21
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРАТ "АПК-ІНВЕСТ"	23
2.1 Характеристика підприємства ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"	23
2.2 Оцінка обсягів та структури фінансових ресурсів ПрАТ "АПК- ІНВЕСТ"	25
2.3 Аналіз управління формуванням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК- ІНВЕСТ"	39
2.4 Оцінка управління використанням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК- ІНВЕСТ"	42
Висновки до розділу 2	46
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРАТ "АПК-ІНВЕСТ" ..	47
3.1 Напрями удосконалення управління формуваннями власними та залученими ресурсами	47
3.2 Покращення управління використанням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"	58
Висновки до розділу 3	66
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТОК А. Заява	77
ДОДАТОК Б. Перелік зауважень щодо оформлення роботи	78

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток малого бізнесу істотно впливає на структурну розбудову економіки, робить істотний внесок у збільшення загального обсягу виробництва, роздрібної торгівлі, сприяє економії та раціональному використанню всіх ресурсів, створює сприятливе середовище для конкуренції та підприємництва.

Фінансове становище більшості підприємств малого бізнесу в Україні можна охарактеризувати як незадовільне. Проблемою вітчизняних структур малого бізнесу є обмеженість фінансових ресурсів, що суттєво впливає на ефективність їхнього управління. Нестача фінансових ресурсів не дозволяє малому бізнесу здійснювати інвестиційну діяльність у масштабах, що відповідають реальним потребам розвитку економіки.

У той самий час недостатня забезпеченість суб'єктів малого підприємництва фінансовими ресурсами супроводжується низькою ефективністю їх використання. Ситуація, що склалася, об'єктивно вимагає нових підходів до створення та використання фінансів, що дозволить посилити роль фінансових інструментів в управлінні фінансами малого бізнесу.

Ефективність малого бізнесу, підвищення його конкурентоспроможності та темпи його розвитку багато в чому визначаються рівнем управління фінансовими ресурсами. Тому одним із найважливіших напрямів фінансової політики цих компаній на сучасному етапі є розробка стратегії формування фінансових ресурсів, яка має бути спрямована на забезпечення зростання прибутку, мінімізацію фінансових ризиків та забезпечення необхідної ліквідності. Вирішення цих завдань при розвитку ринкових відносин є однією з найважливіших умов сталого та збалансованого розвитку малого бізнесу.

Важливі положення щодо управління фінансовими ресурсами малого бізнесу відображені у наукових працях українських вчених О. Барановського, М. Білика, Л. Буряка, П. Буряка, О. Василика, З. Варналій, Л. Воротіної, Ю. Єханурова, В. Завгороднього, С. Покропивного та ін.

Проблем фінансового управління структурами малого бізнесу присвячені роботи багатьох закордонних фахівців, насамперед Д. Берджесса, К. Боуї, П. Вілсона, Т. Діккі, Р. Дорнбуша, М. Мескона, Дж. Мейтленда, Д.Дж. Речмена, Дж. В. Твілла, С. Фішера, К. Ховарда, Дж. К. Ван Хорна, Р. Чаленці, Д. Стейнхоффа та ін.

Однак у роботах цих фахівців недостатньо вивчені: фінансові ресурси як фінансового менеджменту; процес керування фінансовими ресурсами малого бізнесу; Оптимізація складу та структури джерел формування своїх фінансових ресурсів; Ефективність використання фінансів бізнесу. Вищевикладене зумовило вибір теми дисертації та її актуальність.

Мета та завдання дослідження. Метою дипломної роботи є комплексне дослідження методичних засад управління фінансовими ресурсами малих підприємств та розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності їх формування та використання в умовах ринкової економіки.

Досягнення поставленої мети призвело до постановки та вирішення наступних завдань:

- враховувати фінансові ресурси компанії та їх класифікацію;
- вивчення управління формуванням фінансових ресурсів суб'єктів малого підприємництва;
- Розглянути можливість управління використанням фінансових ресурсів малого бізнесу;
- оцінка обсягу та структури грошових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ";
- аналіз управління залученням коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ";
- оцінка управління використанням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ";
- надати шляхи вдосконалення управління створенням та використанням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ".

Об'єкт дослідження – ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ". Предмет дослідження – процес управління фінансовими ресурсами бізнесу.

Методи дослідження. Теоретико-методичну основу курсу становлять

загальні та спеціальні методи пізнання. Під час вивчення економічної природи фінансових ресурсів використовувався метод наукової абстракції та історизму. Індукція та дедукція, аналіз та синтез використовувалися при вивченні фінансових ресурсів як предмета фінансового менеджменту. Оцінка динаміки та структури фінансових ресурсів малого бізнесу України проводилася на основі методів інтерпретації, систематичного та ретроспективного аналізу, спостереження, угруповання, типізації, порівняння та побудови графіків результатів дослідження.

Основою інформації для дипломної роботи є: вітчизняна та зарубіжна література з питання, що розглядається; законодавчі та нормативні акти України, що регулюють фінансову діяльність бізнес-структур; статистичні збірники та матеріали Держкомстату України; бухгалтерська звітність підприємств.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Фінансові ресурси підприємства та їх класифікація

Виробничо-фінансова діяльність підприємств починається із формування фондів. Вони повинні створювати умови для стабільного виробничого процесу та його постійного зростання, що визначає конкурентоспроможність компанії над ринком. У результаті перемагає той, кому вдасться залучити більше ресурсів із найменшими витратами. Стійкість підприємства заснована на достатності фінансових ресурсів та їхньому стабільному обігу [55, с. 87].

Перспективи розвитку компанії визначаються її здатністю будувати та залучати кошти. Початкові фінансові ресурси, що становлять статутний фонд, спрямовуються в основний та оборотний капітал. З використанням основних засобів виникає такий вид фінансових ресурсів, як амортизація. Формування оборотних засобів забезпечується з допомогою оборотних засобів.

Амортизація є особливим видом цільового фонду. У кругообіг коштів вони відображають вартість основних засобів, переведених у готову продукцію, її амортизацію в процесі експлуатації. З цих позицій – це витрати підприємства у даному виробничому циклі. При цьому у виручці від цієї суми вважається цільовим доходом, призначеним для простого відтворення основних засобів. З цих статей амортизаційні відрахування є фінансові ресурси компанії, що спрямовуються на відтворення зношених активів у виробничому процесі. По суті, це поступове погашення спочатку вкладених у матеріальні цінності коштів, які можна використати цього року.

З економічного погляду амортизація має забезпечувати безпроблемне відтворення основних фондів. Насправді кошти, необхідних цих цілей, може бути більше чи менше суми амортизаційних відрахувань. На це впливає багато факторів, насамперед ціна. Ціни на нове обладнання та споруди можуть бути як

вищими, так і нижчими в порівнянні з існуючими. За її зростання суми амортизації, обчисленої з відповідних цін, буде недостатньо. Навпаки, при падінні цін надлишки амортизації можуть бути використані для розширеного відтворення основних фондів.

Амортизація розраховується за встановленими нормативами, які повинні враховувати фізичне та моральне зношування основних засобів. Існує два методи нарахування амортизації: рівномірний та прискорений. Відрахування також провадиться за єдиною шкалою за період використання коштів. Прискорена амортизація – використання регресійної шкали, тобто нормативи поступово знижуються. При цьому основна частина амортизації списується за перші два-три роки. Такий підхід дозволяє повною мірою врахувати старіння обладнання та споруд, без яких у сучасних умовах не обійтись.

Амортизація як фінансовий ресурс підприємства не формується окремо, а входить у розрахунковий рахунок у складі виручки від продажів. Вони віднесені до окремого рахунку виходячи з бухгалтерського обліку. Амортизація нараховується щомісяця і використовується за планом шляхом оплати витрат безпосередньо з розрахункового рахунку.

Амортизація використовується для фінансування капітальних вкладень – нового будівництва, розширення та модернізації існуючих об'єктів, технічного переозброєння, нових придбань, впровадження нових технологій тощо. надходження з централізованих фондів, інші мобілізовані та залучені кошти).

Оборотний капітал – це частина коштів, що постійно перебуває у обороті. Вони спрямовані на придбання сировини, основних та допоміжних матеріалів, напівфабрикатів та інших елементів інвентарю. Деякі з цих агентів знаходяться у розробці та знаходяться у готовій непроданій продукції. Вони також включають залишок коштів підприємства [55, с. 89].

Оборотні кошти та амортизація покликані забезпечити просте відтворення оборотних засобів, яке відбувається як за рахунок власних оборотних коштів підприємства, так і за рахунок сторонніх коштів – короткострокових кредитів та пасивів. Дуже важливо визначити оптимальну

структуру цих джерел. Власні кошти мають покривати стабільну мінімальну потребу, без якої неможливий виробничий процес. Визначення рівня забезпеченості підприємств оборотним капіталом може здійснюватись як шляхом адміністративного нормування, так і на основі самостійного визначення розміру власного капіталу, що залучається до оборотного капіталу.

У процесі виробничої та фінансової складової діяльності компанії зацікавлені у збереженні та ефективному використанні власних оборотних коштів. Збереження досягається, по-перше, шляхом зосередження уваги придбання необхідних виробничих запасів, що у виробничому процесі, а чи не на осіданні на складах. По-друге, шляхом запобігання використанню оборотного капіталу для інших цілей. Ефективність використання насамперед досягається за рахунок високої оборотності. Що оборот, то менше грошей необхідно задля забезпечення виробничого процесу. Звернення визначається періодом між інвестуванням та його поверненням у складі виручки від реалізації.

Потреба в оборотних коштах визначається як виробничими, і фінансовими чинниками. Виробництво – це обсяги виробництва, тривалість виробничого циклу, періодичність придбання виробничих запасів, терміни реалізації та форми оплати за неї. Зміни цих показників призводять до коригування оборотних коштів. Скорочення виробництва та інших показників сприятиме зниженню потреби в оборотних коштах. Звільнені ресурси можна використовуватиме інших цілей. Збільшення цих показників призводить до необхідності збільшення обігових коштів. Цей приріст забезпечується з допомогою власного прибутку підприємства чи наданих ресурсів.

Фінансовим чинником, визначальним потреба у оборотному капіталі, є можливість отримання кредиту поповнення оборотного капіталу. Ця можливість, у свою чергу, залежить від рівня самофінансування та наявності нерухомості, яка може бути прийнята банком як застава, а також фінансові можливості компанії, її стабільне становище на ринку. Чим краще працює компанія, тим більше у неї можливостей для отримання банківських кредитів та

збереження власного оборотного капіталу.

Забезпеченість компанії оборотним капіталом, а також основними фондами впливає на її діяльність. Нестача цих засобів призводить до невизначеності виробничого процесу. Їхнє нераціональне та неефективне використання обмежує виробничі та фінансові можливості компанії. Втрата чи зменшення оборотного капіталу призводить до неплатоспроможності.

Надані кошти аналогічні власним, оскільки після отримання доступні для компанії. Проте є деякі обмеження, оскільки такі кошти переважно цільові.

Бюджетні асигнування можуть надаватися корпораціям (зазвичай державним) у таких формах: домашні інвестиції; державні субсидії; споживчі кредити; державні субсидії.

Бюджетні інвестиції – це надання коштів у розвиток виробництва, переважно як капітальних вкладень. Вони націлені на пріоритетні напрями та проекти, що визначають розвиток економіки країни в цілому.

Гранти – це форма фінансової підтримки компаній, що перебувають у скрутному фінансовому становищі. Вони від банків щодо низькими відсотковими ставками.

Державні субсидії – це виділення коштів із бюджету покриття збитків бізнесу, зазвичай у разі, якщо збитки є результатом певних державних заходів, як-от ціноутворення.

Державні субсидії – це виділення коштів із бюджету підприємствам на вирішення конкретних завдань у межах різних державних програм.

Доходи державних цільових фондів сутнісно ідентичні бюджетним асигнувань. Вони здійснюються у вигляді державних інвестицій та субсидій, кредитів. Ці ресурси є строго цільовими, що з характеру цих коштів [14, с. 65].

Надходження із централізованих фондів відображають перерозподіл фінансових ресурсів усередині компанії. Ці фонди створюються з допомогою прибутку структурних підрозділів господарського об'єднання, тобто, власне, – це перерозподіл чистий прибуток. З одного боку, компанії роблять внесок у централізовані фонди, з іншого боку, можуть отримувати від них кошти. Тому,

крім загальної суми доходів від цих фондів, необхідно визначити чистий дохід (чистий дохід), який обчислюється як різниця між доходами від фондів та відрахуваннями до них.

Баланс відносин можна визначити всім наданих ресурсів. Кожна компанія сплачує податки та обов'язкові платежі до бюджету та відрахування до цільових фондів. Однак лише деякі з них можуть отримати бюджетні асигнування чи кошти. І тут баланс відносин зазвичай негативний. Тому баланс відносин слід враховувати щодо фінансових ресурсів, підлягають надання з бюджетних, довірчих і централізованих фондів. Позитивний баланс свідчить про фактично надані ресурси, негативний – фактичну суму виведених коштів у підприємств.

Кредити – це фінансові ресурси, які тимчасово доступні підприємствам. Це визначає сферу їх використання – переважно для тимчасових чи сезонних потреб, і навіть циклічних потреб.

Кредит буває двох основних форм: комерційний та банківський кредит. Комерційна – це покупка товарів чи послуг із відстроченням платежу. Такий договір укладається спеціальним борговим зобов'язанням – векселем. Банківський кредит – це отримання позики у банках чи інших кредитних установах.

Кредитування засноване на принципах прибутковості, терміновості, платежу та безпеці.

Дотримання принципів кредитування є дуже важливим для обох сторін. При строгому дотриманні умов отримання та погашення кредитів компанії-позичальники не просто зацікавлені в ефективному використанні позикових коштів – вони мають їх надати. Кредитні установи як займають певні кошти, а й спрямовують в найбільш ефективні підприємства міста і проекти задля забезпечення дотримання встановлених принципів.

Прибуток – це форма фінансових ресурсів, які підприємство формує (заробляє) внаслідок своєї господарської діяльності. Вона насамперед спрямована на розвиток виробництва. Капітальні вкладення і збільшення оборотного капіталу відбивають збільшення статутного капіталу, що є ресурси,

постійно що у розпорядженні підприємства. Крім того, прибуток формується за рахунок деяких поточних витрат, які податкове законодавство не дає змоги віднести до валових витрат [14, с. 68].

Роль прибутку як фінансового ресурсу характеризується його використанням для розширення виробництва. У ринкових умовах стійке становище мають лише постійно розвиваються. Можливості у розвиток визначаються масою прибутку.

Фінансові ресурси займають значне місце у гармонійному функціонуванні підприємств, граючи важливу роль у розвитку економічної діяльності, розширенні та оновленні основних фондів, оплаті праці та соціальної діяльності. На безперебійну діяльність підприємства впливає визначення оптимальної потреби у фінансових ресурсах, забезпечення їх структури, джерел походження та відповідних напрямів використання.

У науковій та навчально-економічній літературі розкрито сутність фінансових ресурсів підприємства, їх характеристику та класифікацію за різними показниками. З характеристик, властивих фінансових ресурсів підприємств, пропонується їх класифікація за показниками формування та використання.

Фонди компанії мають такі характеристики:

- фонди мають стадію формування;
- фінансові ресурси відбивають ставлення до власності;
- кошти мають джерела походження та використання;
- структура коштів залежить від джерел походження та напрямків використання.

На підставі цих ознак кошти підприємств можна класифікувати за походженням та використанням (рис. 1.1). Залежно від етапу запуску фінансові ресурси поділяються на:

- початковий – формується на початковій стадії діяльності підприємства та концентрується у статутному капіталі, джерела якого залежать від форми власності:

- 1) державні – асигнування з бюджету та з централізованих фондів;
- 2) пай – акціонерний капітал;
- 3) колектив – вклади засновників;
- 4) приватний – власний капітал підприємця;

- нараховано – отримано суспільством у результаті його діяльності у вигляді чистого прибутку.

За формою власності фінансові ресурси поділяються на:

- власний, акціонерний чи пайовий капітал залежно від форми власності;
- невластні – позикові – отримані як позики;
- безоплатно надані – безоплатно отримані від держави (з бюджету, цільових фондів) чи інших юридичних.

Власні кошти – це засоби, що утворюються в результаті господарської діяльності підприємства та вкладаються у його розвиток. Вони формуються за рахунок чистого прибутку, амортизації, переоцінки матеріально-виробничих запасів, виручки від майна підприємства тощо.

Пропонується наступна класифікація основних джерел фінансових ресурсів (рис. 1.1) з метою виявлення дії окремих інструментів фінансового забезпечення у загальному вигляді.

Власні кошти є джерелом поповнення власного капіталу і є внутрішніми чи сторонніми джерелами фінансування, які є подальшого розвитку підприємства. Наявність організацій та самоокупних компаній із власними фінансовими ресурсами дає їм реальну економічну самостійність.

Власні кошти – це, утворені з допомогою використання коштів інших підприємств чи приватних осіб для господарську діяльність підприємства з метою збільшення власного капіталу.

До невластних коштів відносяться позикові кошти (банківські кредити, позики від кооперативів та інших організацій), позикові кошти (борги перед організаціями, підприємствами, установами та фізичними особами) та кошти, отримані безоплатно.

Правильний баланс між власними та сторонніми засобами відіграє

важливу роль у зміцненні фінансового стану компанії.

Фінансові ресурси поділяються на вкладені та використані кошти залежно від терміну їхнього корисного використання. Вкладені ресурси використовуються протягом тривалого використання і постійно втягуються в процес відтворення. Їх можна оновлювати, доповнювати, змінювати. До вкладених ресурсів відносяться основні засоби, оборотний капітал та інші ресурси [14, с. 72].

Рис. 1.1. Класифікація фінансових ресурсів підприємства за показниками формування та використання

На відміну від інвестицій використовувані кошти є поточні витрати, виражені у грошах. Їх розмір входить у вартість товару та повністю окупається протягом циклу відтворення. Кількість використовуваних ресурсів залежить від рівня управління та раціонального використання [3, с. 58]. Розмір вкладених ресурсів часто відповідає розміру використовуваних ресурсів. У разі формування ринкових відносин найважливішим завданням є підвищення ефективності використання як вкладених, і використовуваних ресурсів.

Залежно від виду вкладення кошти поділяються на матеріальні та нематеріальні активи.

Кошти, вкладені в основні засоби, є ресурси, що мають матеріальну основу і здатні визначати очікуваний рівень доходу від їх використання. Кошти, вкладені в нематеріальні активи, є невід'ємною частиною потенціалу бізнесу і можуть приносити економічну вигоду протягом тривалого часу. Ми згодні з думкою проф. С.Ф. Покропивного про те, що характерними рисами цих ресурсів є відсутність матеріально-прибуткової бази та невизначеність рівня майбутнього прибутку від їхньої експлуатації [14, с. 128].

За змістом інвестицій фінансові ресурси вкладають у довгострокові активи (основні кошти), які забезпечують виробничий процес, а оборотні кошти, обслуговуючі окремий виробничий цикл, – фінансові ресурси, вкладені в оборотні кошти.

По використанню фінансових ресурсів вони поділяються на цільові та універсальні. Використовуються цільові засоби: резервний капітал, спеціальні фонди і т. д. Оскільки, наприклад, основні фонди постійно амортизуються, частка їхнього оновлення переноситься на амортизацію, яка є різновидом цільових фондів.

Таким чином, фінансові ресурси є основою будь-якої компанії. Тому їхній аналіз вимагає ретельного вивчення та детального розгляду. Правильна структура фінансових ресурсів компанії забезпечує її ефективну роботу.

1.2 Управління формуванням фінансових ресурсів суб'єктів бізнесу

Подальший динамічний розвиток малих підприємств робить істотний внесок у загальне економічне зростання. Проте його діяльність обмежують фінансові перешкоди. Основними джерелами інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти малого бізнесу та сімейні кредити. Банківські кредити приймаються в обмеженому обсязі через високі відсоткові ставки та відсутність гарантій для банків (у вигляді застави або високоліквідних активів).

У країнах із ринковою економікою фінанси є основним економічним інструментом втручання у процеси розширеного відтворення, розподілу та перерозподілу сукупного національного продукту. Вони є специфічну форму руху трудових відносин, підсистему економічного базису. Фінанси як система економічних відносин об'єктивно поділяються на два напрями: державні фінанси та корпоративні фінанси (корпоративні структури).

Фінанси корпоративних структур є частиною економічних відносин і пов'язані з формуванням, розподілом та використанням грошових надходжень та коштів. Вони тісно пов'язані з державними фінансами: що вища продуктивність, то більше вписувалося продукт, вироблений фірмою, тим більшу його частину можна залучити до скарбниці. Отже, що стоїть рівень прибутку, то більш значну її частину можна направити до бюджету і розширення виробництва, тим вище ефективність виробництва та, зрештою, сама маса прибутку.

Фінанси бізнесу грають значної ролі у формуванні державних фінансів. Існує безліч прямих та зворотних зв'язків між макрорівнем та числовими мікрорівнями фінансового господарства економічних одиниць. Суб'єкти малого бізнесу сплачують податки державі та органам місцевого самоврядування, держава у свою чергу надає їм прямі та непрямі субсидії та вживає непрямих заходів щодо стимулювання підприємництва.

У структурі фінансових відносин ринкової економіки важливу роль відіграють фінанси підприємницьких структур, у тому числі малого бізнесу,

оскільки вони є головною ланкою суспільного виробництва, де створюються матеріальні та нематеріальні блага і становлять вирішальну масу фінансових ресурсів. Їх характерні, з одного боку, риси, що характеризують економічну природу фінансів загалом, з другого боку, риси, висхідні до функціонування фінансів у корпоративних структурах.

Незважаючи на відмінності в діяльності, фінанси малого бізнесу мають ті самі принципи організації, у тому числі:

1) сувора централізація фінансових ресурсів, що забезпечує швидку маневреність, їхню концентрацію на профільних напрямках діяльності; Фінансове планування, що визначає перспективу всіх грошових надходжень суб'єктів господарювання та основні напрями їх використання; формування фінансових резервів, що забезпечують стійку (стійку) роботу в умовах можливих кон'юнктурних коливань;

2) безумовне використання фінансових зобов'язань перед партнерами. Початкове формування ресурсів бізнесу відбувається при установі підприємств для формування статутного фонду. Залежно від організаційно-правової форми управління підприємством його джерелами є: внески до статутного капіталу, статутного капіталу, доходів від об'єднань. Статутний фонд характеризує суму грошей (основний та оборотний капітал), яка вкладається у виробничий процес за умови наявності основних та оборотних коштів.

Фінансові ресурси корпоративних структур, в такий спосіб, є грошові надходження і доходи, наявні суб'єктів господарювання і призначені до виконання фінансових зобов'язань, покриття витрат на розширене відтворення та економічного стимулювання працівників. Формування коштів відбувається за рахунок власних коштів та прирівняних до них коштів, мобілізації коштів на фінансовому ринку та надходження коштів від фінансово-банківської системи у порядку перерозподілу.

Фінансові ресурси корпоративних структур можна розділити втричі групи за джерелами формування.

Першу групу складають доходи та доходи, отримані за рахунок власних

та прирівняних до них коштів. Дохід: дохід від операційної діяльності, дохід від досліджень та розробок (НДДКР) та інший обмежений дохід; прибутки від фінансових операцій; прибутки від економічно виконаних будівельно-монтажних робіт; інші види прибутків. Дохід: Амортизація; виручка від продажу майна; Довгострокові зобов'язання; цільовий дохід (посібник на дитину та ін); мобілізація внутрішніх ресурсів у будівництві; частки та інші внески членів трудового колективу; інші види прибутків.

Другу групу складають кошти, що мобілізовані на фінансовому ринку, а саме: продаж власних акцій, облігацій та інших цінних паперів, а також кредитні вкладення.

До третьої групи належить отримання від фінансово-банківської системи порядку перерозподілу. До таких джерел відносяться: фонди, сформовані на пайовій основі; страхове покриття ризиків; Кошти, отримані від корпорацій, асоціацій тощо; дивіденди та відсотки за цінними паперами інших емітентів; Бюджетні гранти та інші види ресурсів.

Ринкові відносини вимагають від бізнесу об'єктивної оцінки фінансового становища свого підприємства, фінансового становища економіки загалом. В іншому випадку вони не можуть приймати правильні управлінські рішення в цій галузі, і їхні шанси на успіх у конкурентній боротьбі на ринках залишаються низькими.

Неймовірно високий податковий тягар, обмеженість або повна відсутність матеріальних, фінансових та кредитних ресурсів мотивують багато малих підприємств звертатися до неформальної економіки. На наш погляд, малі підприємства можна розділити на дві групи: зайняті у формальному державному та приватному секторах та – у неформальному секторі. До першої групи слід віднести діючі бізнес-одиниці, які:

- здійснювати офіційно зареєстровану діяльність;
- сплатити відповідні податки;
- подати звітність до органів статистики.

Неформальний сектор або неформальна економіка повинні включати малі

підприємства, які:

- не пройшли відповідної державної реєстрації;
- здійснювати незареєстровану та заборонену чинним законодавством господарську діяльність або здійснювати без спеціального дозволу (ліцензії) на відповідну діяльність. Залежно від виду неформальної діяльності та отримання доходу слід розрізняти такі категорії: самозайняті;
- працівники та власники дрібних незареєстрованих виробничих одиниць;
- офіційно незареєстровані працівники у зареєстрованих організаціях;
- діяльність корпорацій формального сектора, яка не враховується та не оподатковується, але приносить незареєстрований дохід своїм працівникам;
- неврахована діяльність працівників формального сектора на робочому місці і т. д.

До працівників, зайнятих у неформальному секторі, належать особи, зайняті лише у неформальному секторі, а також особи, зайняті як у неформальному, так і у формальному секторах. Тобто неформальний сектор (тіньову економіку) можна розділити на дві частини: тіньова економіка у «класичному» вигляді (діяльність незареєстрованих компаній, нелегальна діяльність тощо) та «напівформальний» сектор (діяльність зареєстрованих особи, які не враховуються), не оподатковуються і т. д.).

Отже, управління формуванням коштів у правильності структури капіталу підприємства. Оптимальна структура капіталу становить 50% на 50%. Що ближче структура компанії до цього співвідношення, то краще.

Висновки до розділу 1

Фонди підприємства є накопичення грошей та доходів, що утворюються в процесі розподілу та перерозподілу прибутку та прибутку, зосереджених у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення та задоволення інших суспільних потреб.

Структура фінансових ресурсів малих фірм розглядається в тісному

зв'язку зі структурою собівартості продукції, що випускається малими фірмами: за джерелами та за областями використання.

Подальший динамічний розвиток малих підприємств робить істотний внесок у загальне економічне зростання. Проте його діяльність обмежують фінансові перешкоди. Основними джерелами інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти малого бізнесу та сімейні кредити. Банківські кредити приймаються в обмеженому обсязі через високі відсоткові ставки та відсутність гарантій для банків (у вигляді застави або високоліквідних активів).

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРАТ "АПК-ІНВЕСТ"

2.1 Характеристика підприємства ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" – вертикально інтегрована агропромислова компанія, найбільший виробник м'яса в Україні, лідер ринку охолодженої свинини. Компанія заснована у 2006 р. Реалізує найбільший в Україні інвестиційно-інноваційний проект вартістю 3,5 млрд. грн. В рамках вертикально інтегрованої структури основними напрямками бізнесу є насінництво, рослинництво, виробництво комбікормів, елеваторних послуг, тваринництва, м'ясопереробки, роздрібної торгівлі (мережа «М'ясна весна»). Насамперед необхідно ознайомитися з історією компанії (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Історія розвитку ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Роки	Події
1	2
2006	Починається будівництво першого тваринницького комплексу в Покровському районі Донецької області; розроблено стратегічний план розвитку до 2015 року.
2007	Вводиться в експлуатацію перший тваринницький комплекс - 50 тис. голів; починається будівництво комбікормового заводу; починається будівництво м'ясокомбінату; обсяг інвестицій склав 250 млн. грн.; проект визнано інноваційним з подальшим внесенням до Держреєстру.
2008	Вводяться в експлуатацію ще два тваринницьких комплекси і м'ясокомбінат; починається випуск готової продукції – упакованої свинини і м'ясо- ковбасних виробів; обсяг інвестицій досяг 594 млн. грн.
2009	Перша посівна кампанія і перший урожай, що надходить на комбікормовий завод; тваринницький комплекс починає працювати на власних комбікормах; на ринок виводяться ТМ "М'ясна весна" та "Колбаспищепром"; відкривається перший магазин "М'ясна весна"; обсяг інвестицій склав 857 млн. грн.
2010	Компанія стає лідером ринку промислового виробництва свинини з часткою ринку в 9%; розширюються виробничі потужності тваринницьких комплексів та комбікормового заводу; обсяг інвестицій досягнув 1,2 млрд. грн.

Продовження табл. 2.1

1	2
2011	Частка ринку промислового виробництва свинини досягає 11%; компанія виходить на зовнішні ринки; обсяг інвестицій – 1,8 млрд. грн.
2012-2014	Введено в експлуатацію насіннєвий завод; частка ринку промвиробництва свинини перевищує 14%; компанія починає освоювати зовнішні ринки; займає лідируючу позицію серед виробників свинини в Україні.
2015-2017	ТМ "М'ЯСНА ВЕСНА" входить в ТОП-50 найпопулярніших брендів України; компанія входить в ТОП-10 лідерів ринку України з виробництва ковбасних виробів; збільшується земельний банк компанії.
2018-2020	Розширюються виробничі потужності м'ясокомбінату; за рахунок будівництва нових об'єктів, збільшується потужність елеваторної групи компанії; в експлуатацію вводиться новий тваринницький комплекс; загальний обсяг капітальних інвестицій становить 3,2 млрд. грн.

ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" має розгорнуту структуру (рис. 2.1). Насінництво 2012 року у Покровському районі Донецької області. Ця компанія запустила власний насіннєвий завод виробництва CIMBRIA (Данія). Обсяг інвестицій на цей захід становив 25 млн. грн. Потужність підприємства становить 200 тон насіння на добу. В результаті ми можемо не тільки покривати внутрішні потреби компанії, але й пропонувати на ринку якісне насіння пшениці та ячменю. Виробничий процес є повністю автоматизованим. Насіння очищується, калібрується і упаковується відповідно до стандартів ЄС.

Рисунок 2.1 – Структура ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" реалізує численні заходи щодо зниження забруднення навколишнього середовища, скорочення відходів виробництва та значного зниження впливу на навколишнє середовище в районах розташування основних виробничих об'єктів компанії. З цією метою "АПК-ІНВЕСТ" систематично проводить моніторинг стану повітря та ґрунту. Донецька обласна санітарно-епідеміологічна станція щокварталу проводить дослідження концентрації хімікатів у повітрі на тваринницьких об'єктах підприємства. Так, концентрація діоксиду азоту, діоксиду сірки та фенолу в десятки разів нижче за допустиму норму. При цьому, згідно з дослідженням Донецької обласної санітарно-епідеміологічної станції, шкідливих хімічних речовин, таких як аміак та сірководень, у повітрі виявлено не було.

2.2 Оцінка обсягів та структури фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Фінансове становище компанії значною мірою залежить від оптимального співвідношення між власним та зовнішнім капіталом. У зв'язку з цим оцінимо структуру фінансових ресурсів. Аналіз структури коштів має ґрунтуватися на трьох показниках [47, с. 78]:

- коефіцієнт фінансової незалежності (називається також коефіцієнтом автономії, коефіцієнтом власності), який розраховується як відношення власних коштів до загального капіталу (у валюті балансу):

$$K_{\text{фн}} = (\text{ВК} / \text{ВБ}) 100\%, \quad (2.1)$$

де $K_{\text{фн}}$ – коефіцієнт фінансової незалежності;

ВК – власний капітал;

ВБ – загальний капітал (валюта балансу).

Для ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" станом:

за 2018 р. $K_{\text{фн}} = (4550/8910) \cdot 100\% = 51,07\%$,

за 2019 р. $K_{\text{фн}} = (4950/8800)*100\% = 56,25\%$;

за 2020 р. $K_{\text{фн}} = (6160/9603)*100\% = 64,15\%$;

- коефіцієнт фінансової залежності, що характеризує частку боргу в загальному капіталі та розраховується як відношення позикового капіталу до загального капіталу (валюти балансу):

$$K_{\text{фз}} = (\text{ПК} / \text{ВБ}) * 100\%, \quad (2.2)$$

де $K_{\text{фз}}$ – коефіцієнт фінансової залежності;

ПК – позиковий капітал;

Для ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" станом:

за 2018 р. $K_{\text{фз}} = (4360/8910)*100\% = 48,93\%$,

за 2019 р. $K_{\text{фз}} = (3850/8800)*100\% = 43,75\%$;

за 2020 р. $K_{\text{фз}} = (3443/9603)*100\% = 35,85\%$;

- коефіцієнт фінансового ризику (плече фінансового важеля), який розраховується відношенням позикового капіталу до власного:

$$K_{\text{фз}} = (\text{ПК} / \text{ВК}) * 100\%, \quad (2.3)$$

де $K_{\text{фр}}$ – коефіцієнт фінансового ризику (плече фінансового важеля);

Для ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" станом:

за 2018 р. $K_{\text{фз}} = (4360/4550)*100\% = 95,82\%$,

за 2019 р. $K_{\text{фз}} = (3850/4950)*100\% = 77,78\%$;

за 2020 р. $K_{\text{фз}} = (3443/6160)*100\% = 55,89\%$.

Платоспроможність ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" – це для підприємства можливість своєчасно погасити свій довгостроковий борг грошима. Якщо компанія перебуває у хорошому фінансовому стані, вона платоспроможна у

довгостроковій перспективі. При поганому фінансовому стані – періодично чи постійно неплатоспроможний. Враховувати поточну операційну платоспроможність ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" від 01.01.2020. Визначення грошових коштів та строкових зобов'язань. Інформація в табл. 2.2 показує, що організація може повністю погасити свої термінові зобов'язання, прийняті на певний період часу, своїми коштами, і вона має кошти, що залишилися. Компанія платоспроможна.

Наслідком низької ліквідності є нездатність компанії погасити свої поточні борги та зобов'язання, що у свою чергу призводить до вимушеного продажу довгострокових вкладень та активів і, у гіршому випадку, до зниження рентабельності, дефолтів та банкрутства. Також кредитори стикаються із серйозними наслідками через низьку або нульову ліквідність клієнта – юридичної особи, через несвоєчасну виплату відсотків та суму боргу, у крайньому випадку – часткову або повну втрату непогашеної заборгованості.

Таблиця 2.2 – Платіжні засоби і строкові зобов'язання ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" станом на 01.01.2020

Платіжні засоби	Сума, тис. грн.	Строкові зобов'язання	Сума, тис. грн.
1. Залишок грошей на розрахунковому рахунку	40	1. Сплата рахунків постачальникам	10,5
2. Цінні папери	90	2. Погашення короткострокових кредитів у банку	2
3. Рахунки покупців	10	3. Оплата рахунків підрядної будівельної організації	1
4. Надходження коштів за реалізовані основні фонди	110	4. Сплата виданих векселів	3
5. Інші надходження грошових коштів	30	5. Сплата заборгованості бюджету	20
6. Залишок грошових коштів у касі	1	6. Сплата заробітної плати	18
7. Надходження дебіторської заборгованості	85	7. Сплата податків	3,6
Усього	366	Усього	58,1
Перевищення платіжних коштів над строковими зобов'язаннями			307,9
БАЛАНС	366	БАЛАНС	366

Розглянемо аналіз ліквідності бухгалтерського балансу ПрАТ "АПК-

ІНВЕСТ" (табл. 2.3). Порівнюючи найбільш ліквідні активи та швидко продаються активи з найбільш короткостроковими зобов'язаннями та короткостроковими зобов'язаннями, можна визначити поточну (найближчу) ліквідність та платоспроможність.

Таблиця 2.2 – Аналіз ліквідності балансу ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ", тис. грн.

Актив	2018 р	2019 р	2020 р	Пасив	2018 р	2019 р	2020 р	Платіжний надлишок або нестача		
								2018 р	2019 р	2020 р
1. Найбільш ліквідні активи (А1)	657	440	99	1. Найбільш строкові зобов'язання (П1)	1673	1595	1408	-1016	-1155	-1309
2. Швидко реалізовані активи (А2)	693	550	2145	2. Короткострокові пасиви (П2)	1477	770	990	-784	-220	1155
3. Повільно реалізовані активи (А3)	3300	3410	2530	3. Довгострокові пасиви (П3)	1210	1485	1045	2090	1925	1485
4. Важко реалізовані активи (А4)	4260	4400	4829	4. Постійні пасиви (П4)	4550	4950	6160	290	550	1331
БАЛАНС	8910	8800	9603	БАЛАНС	8910	8800	9603			

У період 2018–2020 рр. найбільш ліквідні активи (А1) (гроші) менші за короткострокові зобов'язання (П1). Це означає, що компанія неплатоспроможна. Нестача грошових коштів у 2018–2020 рр. становить відповідно 1016 тис. грн., 1155 тис. грн. та 1309 тис. грн. 2020 року порівняно з 2019 роком відбулося зменшення грошових коштів на 440000 грн. до 99000 грн., найбільш термінові зобов'язання зменшились меншою мірою, тому прострочена заборгованість збільшилася з 1155 до 1309000 грн. Платоспроможність підприємства не свідчить про низьку кредитоспроможність, існує ризик неповернення кредиту.

При аналізі ліквідності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" використовують такі показники:

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$). Визначається відношенням

найбільш ліквідних активів (A1) до поточної кредиторської заборгованості підприємства (П1 + П2):

$$K_{ал} = A1 / (П1 + П2). \quad (2.3)$$

$$\text{За 2018 р. } K_{ал} = 657 / (1673+1477) = 0,209,$$

$$\text{За 2019 р. } K_{ал} = 440 / (1595+770) = 0,186,$$

$$\text{За 2020 р. } K_{ал} = 99 / (1408+990) = 0,041,$$

Цей показник є найбільш жорстким критерієм платоспроможності та ліквідності компанії, що показує, яку частину своїх поточних зобов'язань вона здатна погасити нині чи зможе погасити у майбутньому. Теоретично вважається достатнім, якщо він вище 0,2–0,35. Це означає, що 20–35% компанії в даний час можуть погасити всю короткострокову заборгованість та її платоспроможність вважається нормальною. Цей показник називають коефіцієнтом платоспроможності.

У 2019 р. коефіцієнт абсолютної ліквідності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" знизився з 0,209 до 0,186 та до 0,041 у 2020 р., перевиконавши норму за рахунок скорочення найбільш ліквідних активів компанії. Зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" свідчить про погіршення кредитоспроможності компанії у 2020 р., порівняно з 2018–2019 рр.

Коефіцієнт швидкої (проміжної, суворої) ліквідності, або коефіцієнт кислотного тесту (Кшл).

$$K_{шл} = (A1+A2) / (П1+П2). \quad (2.4)$$

$$\text{За 2018 р. } K_{шл} = (657+693) / (1673+1477) = 0,429,$$

$$\text{За 2019 р. } K_{шл} = (440+550) / (1595+770) = 0,419,$$

$$\text{За 2020 р. } K_{шл} = (99+2145) / (1408+990) = 0,936.$$

Він допомагає оцінити можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань в випадку його критичного стану. Теоретичне найнижче значення цього показника 1, а найвище – 2.

Для ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" коефіцієнт швидкої ліквідності збільшився до 0,936 у 2020 р. , але все ще нижчий за допустиме значення 1. Низьке значення коефіцієнта швидкої ліквідності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" свідчить про низьку кредитоспроможність компанії у 2018 р. у бік. 2020

Узагальнюючим показником ліквідності є коефіцієнт покриття (Кп), або загальний коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності:

$$K_{\text{п}} = (A_1 + A_2 + A_3) / (П_1 + П_2). \quad (2.5)$$

$$\text{За 2018 р. } K_{\text{п}} = (657 + 693 + 3300) / (1673 + 1477) = 1,476,$$

$$\text{За 2019 р. } K_{\text{п}} = (440 + 550 + 3410) / (1595 + 770) = 1,86,$$

$$\text{За 2020 р. } K_{\text{п}} = (99 + 2145 + 2530) / (1408 + 990) = 1,99,$$

Він вимірює загальну ліквідність і показує, якою мірою поточні зобов'язання забезпечені поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів посідає одиницю поточних зобов'язань. Теоретичне значення цього показника становить 15–25. По ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" коефіцієнт покриття збільшився з 1,476 до 1,86 у 2019 р., а також до 1,99 у 2020 р. та знаходиться у допустимих межах. Збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" свідчить про покращення кредитоспроможності компанії у 2020 р. порівняно з 2018–2019 рр. Розрахункові показники ліквідності для ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" представлені в табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Аналіз показників ліквідності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" за 2018–2020 рр.

Показник	2018 р.		2019 р.		2020 р.		Відхилення 2019/ 2018, +/-	Відхилення 2020/ 2019, +/-
	розрахунок	рівень показника	розрахунок	рівень показника	розрахунок	рівень показника		
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	657 / (1673+1477)	0,209	440 / (1595+770)	0,186	99 / (1408+990)	0,041	0,041	-0,023
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(657+693) / (1673+1477)	0,429	(440+550) / (1595+770)	0,419	(99+2145) / (1408+990)	0,936	0,936	-0,01
Коефіцієнт покриття	(657+693+3300) / (1673+1477)	1,476	(440+550+3410) / (1595+770)	1,86	(99+2145+2530) / (1408+990)	1,99	1,99	0,384

Таким чином, показник абсолютної ліквідності знизиться у 2018–2020 рр., що негативно позначиться на кредитоспроможності компанії.

Рівень ліквідності підприємства залежить від її рентабельності, але однозначна залежність між цими показниками простежується лише у довгостроковій перспективі.

У довгостроковій перспективі висока прибутковість є причиною достатньої ліквідності.

У короткостроковій перспективі такого прямого зв'язку немає. Компанія з гарною рентабельністю може мати низьку ліквідність через високі виплати власникам, неблагонадійності дебіторів і т. д.

Ця таблиця використовується визначення оцінки фактичного значення коефіцієнтів. Для цього знайдіть фактичне значення коефіцієнта таблиці. Якщо його значення знаходиться у 2 стовпці, то цей фактор оцінюється у 3 бали, у третьому стовпці – 2 бали, у четвертому – 1 бали. Усі значення коефіцієнтів відображаються в окремій таблиці (табл. 2.5).

За результатами розрахунків фактичних значень коефіцієнтів визначається клас позичальника за шкалою (табл. 2.6).

Таблиця 2.5 – Рейтингова шкала для оцінки коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства

Рейтинг (оцінка) Коефіцієнт	3	2	1
Кда	>25	від 10 до 25	<10
Км	>0,1	0,1	<0,1
Ка	>0,5	0,5	<0,5
Кп	>1,0	1,0	<1,0
Кал	>0,2	0,2	<0,2
Коб	>0,2	0,2	<0,2
Кз	>1,4	від 1,1 до 1,4	1,0 і менше

Таблиця 2.6 – Рейтингова шкала для оцінки підприємства-позичальника

Кількість балів	Клас
18 і більше	А
від 14 до 17	Б
від 11 до 13	В
від 8 до 10	Г
Менше 7	Д

За цією шкалою позичальника відносять до певного класу А до Д, що визначає його кредитоспроможність для банку. Як видно із табл. 2.7 у період 2018–2020 рр. в залежності від кредитоспроможності компанії має 16 балів, тобто компанія відноситься до класу «В» – фінансові показники хороші або дуже хороші, але утримати їх на даному рівні неможливо протягом тривалого часу.

Таблиця 2.7 – Оцінка коефіцієнтів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" за 2018–2020 рр.

Коефіцієнт	Значення коефіцієнта			Оцінка коефіцієнта		
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Кда	23,1	20,5	22,5	2	2	2
Км	0,107	0,147	0,24	2	3	3
Кн	0,5107	0,5625	0,6415	3	3	3
Кп	1,476	1,86	1,99	3	3	3
Кал	0,209	0,186	0,041	2	1	1
Коб	0,925	1,139	1,195	3	3	3
Кз	1	1	1	1	1	1
Всього				16	16	16

Так, коефіцієнт абсолютної ліквідності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" знизився з 0,209 до 0,186 у 2020 р. та до 0,041 у 2019 р., перевищивши норму за рахунок скорочення найбільш ліквідних активів компанії. ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" підвищило коефіцієнт швидкої ліквідності до 0,936 у 2019 р., але все ще нижче за допустиме значення 1.

Для ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" коефіцієнт покриття зріс з 1,476 до 1,86 у 2018 та 2020 рр. також до 1,99 і знаходиться в межах допустимих меж. Рентабельність продажів збільшилася на 0,0017 у 2019 р. порівняно з 2018 р. та на 0,0101 у 2020 р. порівняно з 2019 р. Рівень рентабельності активів збільшився на 0,0174 у 2019 р. та на 0,0163 2020 р. порівняно з 2019 р. Рентабельність власного капіталу та оборотного капіталу також може бути збільшена. Рентабельність власного капіталу збільшилася на 0,0310 та 0,0096 у 2018 та 2019 рр. порівняно з попереднім роком. Позитивний вплив на зростання суми фондівддачі ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" мало збільшення рентабельності реалізованої продукції (0,01207) та прискорення загальної оборотності капіталу (0,00419). Сумарна дія становить 0,0163. У 2018-2020 рр. кредитний рейтинг компанії становить 16 балів, тобто компанія належить до класу "В" – фінансові показники хороші або дуже хороші, але утримувати їх на цьому рівні тривалий час неможливо. Результати аналізу свідчать про недостатню кредитоспроможність ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" у період 2018–2020 рр. У майбутньому кредитоспроможність компанії буде підвищено. Проаналізуємо структуру фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" – пасиви бухгалтерського балансу (табл. 2.8).

У структурі пасивів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" більшу частину займає власний капітал. У 2020 р. він збільшився на 1210 тис. грн. (24,4%) та за два роки з 2018 по 2020 р. на 1610 тис. грн. у зв'язку із додатковою емісією акцій акціонерного товариства. У 2020 р. компанія скоротила довгострокову заборгованість на 1485 тис. грн. порівняно з попереднім роком. до 1045 тис. грн.

Таблиця 2.8 – Структура капіталу ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" за 2018–2020 рр., тис. грн.

№ з/п	Вид джерела фінансових ресурсів	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення, +/-	
					2020/ 2018	2020/ 2019
1	Власний капітал	4550	4950	6160	1610	1210
2	Забезпечення наступних витрат і платежів	180	165	165	-15	0
3	Довгострокові зобов'язання	1210	1485	1045	-165	-440
4	Поточні зобов'язання	2932	2156	2189	-743	33
5	Доходи майбутніх періодів	38	44	44	6	0
	Баланс	8910	8800	9603	693	803

Динаміка зміни структури фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" представлено на рис. 2.2.

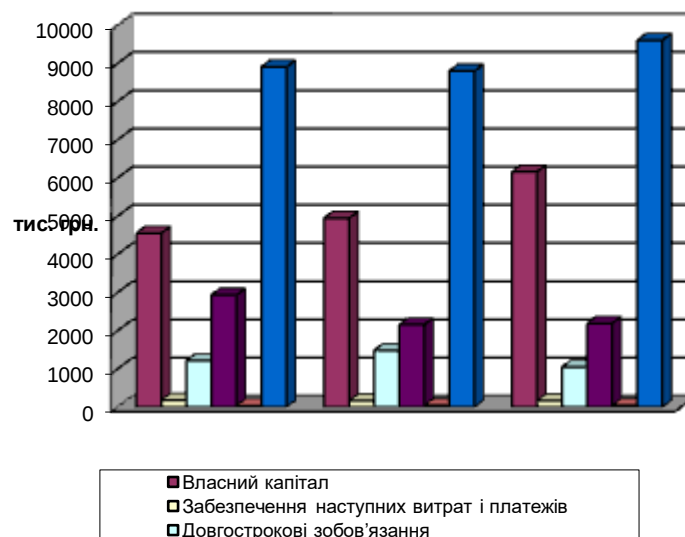

Рисунок 2.2 – Динаміка джерел фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Як показано на рис. 2.2, власний капітал становить значну частину боргової структури підприємства.

Поточні зобов'язання компанії у 2019 р. порівняно з 2018 р. зменшилися на 710000 грн., але у 2020 року вони трохи збільшилися на 33000 грн. порівняно із 2019 роком. Вартість запозичень ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ", до яких належать банківські кредити, знизилася, що свідчить про підвищення незалежності компанії від стороннього капіталу. Розглянемо зміну частки у структурі коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" у період 2018–2020 рр. у табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Питома вага джерел фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

№ п/п	Вид джерела фінансових ресурсів	% структури 2018 р.	% структури 2019 р.	% структури 2020 р.	Відхилення, +/-	
					2020/2018	2020/2019
1	Власний капітал	51,07	56,25	64,15	13,08	7,90
2	Забезпечення наступних витрат і платежів	2,02	1,88	1,72	-0,30	-0,16
3	Довгострокові зобов'язання	13,58	16,88	10,88	-2,70	-5,99
4	Поточні зобов'язання	32,91	24,50	22,79	-10,11	-1,71
5	Доходи майбутніх періодів	0,43	0,50	0,46	0,03	-0,04
	Баланс	100,00	100,00	100,00	0	0

Як видно із табл. 2.9 у структурі коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" найбільшу частку займає власний капітал – 51,07%, 56,25% та 64,15% у 2018, 2019 та 2020 рр. відповідно. Власний капітал ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" збільшився з 51,07% до 64,15% у 2018–2020 рр., тобто. на 13,08%, зокрема у 2020 р. на 7,9%. Збільшення коефіцієнта власного капіталу 2020 року відбулося рахунок зменшення частки інших компонентів коштів. Так, у 2020 р. резерви за подальшими витратами та платежами зменшилися на 0,16%, довгострокові зобов'язання на 5,99%, поточні зобов'язання на 1,71% та витрати майбутніх періодів на 0,04%.

Подивимося динаміку зміни частки компонентів капіталу ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" на рис. 2.3. По рис. 2.3 за 2019–2020 рр. у структурі капіталу ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" збільшує частку власного капіталу та зменшує частку позикового. Проаналізуємо склад та структуру позикових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ". У 2018 р. у структурі кредитів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" переважали короткострокові банківські кредити з часткою 33,88%. У 2019 р. короткострокові банківські кредити зменшилися на 707 тис. грн. і становить 20% у структурі позикових коштів. Довгострокові зобов'язання у 2020 р. збільшилися із 1210 тис. грн. до 1485 тис. грн., тобто 275 тис. грн. та на 10,82% питомої ваги. Компанія почала залучати більше довгострокових, ніж короткострокових банківських кредитів.

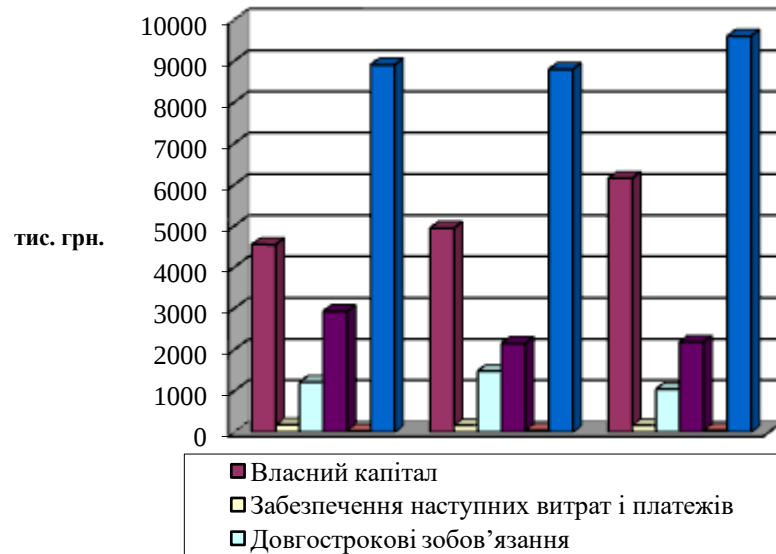

Рисунок 2.3 – Динаміка структури фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Також важливе місце у структурі позикових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" займають зобов'язання щодо товарів та послуг. У 2019 р. вона зменшилася із 1224 тис. грн. до 1045 тис. грн. Частка цього показника зменшилася на 0,93%. Зобов'язання та неоплачені поставки, а також інші зобов'язання суттєво не змінилися.

Таблиця 2.10 – Склад і структура позикових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" в 2019–2020 рр.

№	Види позикових коштів	2019 р.		2020 р.		Відхилення (+,-)	
		Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	за питомою вагою, %
1	Довгострокові зобов'язання	1210	27,75	1485	38,57	275	10,82
2	Короткострокові кредити банків	1477	33,88	770	20,00	-707	-13,88
3	Кредиторська заборгованість за товари роботи і послуги	1224	28,07	1045	27,14	-179	-0,93
4	Кредиторська заборгованість з бюджетом	117	2,68	143	3,71	26	1,03
5	Кредиторська заборгованість з оплати праці	114	2,61	198	5,14	84	2,53
6	Інші зобов'язання	218	5,00	209	5,43	-9	0,43
	Усього	4360	100	3850	100	-510	0

Питома вага зобов'язань перед бюджетом збільшилась на 1,03%, заробітної плати на 2,53%. Рівень інших зобов'язань ПАТ "АПК-ІНВЕСТ" збільшився 2019 р. порівняно із минулим на 0,43%.

Таблиця 2.11 – Склад і структура позикових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" у 2019–2020 рр.

№ з/п	Види позикових коштів	2019 р.		2020 р.		Відхилення (+,-)	
		Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	за питомою вагою, %
1	Довгострокові зобов'язання	1485	38,57	1045	30,35	-440	-8,22
2	Короткострокові кредити банків	770	20,00	990	28,75	220	8,75
3	Кредиторська заборгованість за товари роботи і послуги	1045	27,14	880	25,56	-165	-1,58
4	Кредиторська заборгованість з бюджетом	143	3,71	143	4,153	0	0,44
5	Кредиторська заборгованість з оплати праці	198	5,14	176	5,112	-22	-0,03
6	Інші зобов'язання	209	5,43	209	6,07	0	0,64
	Усього	3850	100	3443	100	-407	0

Як видно із табл. 2.11, у 2020 р. довгострокові зобов'язання зменшилися на 1485 тис. грн. до 1045 тис. грн., що спричинило зниження частки на 8,22%. Частка короткострокових банківських кредитів збільшилася на 8,75% у 2020 р. із 20% до 28,75% за рахунок збільшення короткострокових банківських кредитів на 220000 грн. У 2020 р. компанія погасила частину довгострокових кредитів, при цьому залучила більше коротких – term – вираз.

Також важливе місце у структурі позикових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" займають зобов'язання щодо товарів та послуг.

У 2020 р. вона зменшилася із 1045 тис. грн. до 880 000 грн., а частка цього показника зменшилася на 1,58%.

Зобов'язання та неоплачені поставки, а також інші зобов'язання суттєво не змінилися. Частка зобов'язань перед бюджетом збільшилась на 0,44%, а

заробітна плата знизилася на 0,03%. Сума інших зобов'язань ПрАТ "АПК Інвест" зростання на 0,64% у 2019 р. порівняно з минулим роком.

Динаміка зміни структури позикових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" показано на рис. 2.4. Як показано на рис. 2.4, довгострокова заборгованість, короткострокові банківські кредити та торгова кредиторська заборгованість становлять значну частину структури боргу. Найвище значення довгострокової заборгованості спостерігатиметься у 2019 р. , а найнижче – у 2020 р. Найвищі витрати на короткострокові банківські позики спостерігатимуться у 2018 р., а найнижчі – у 2019 р. Величина торгової кредиторської заборгованості найвища у 2018 р. та найнижча у 2020 р.

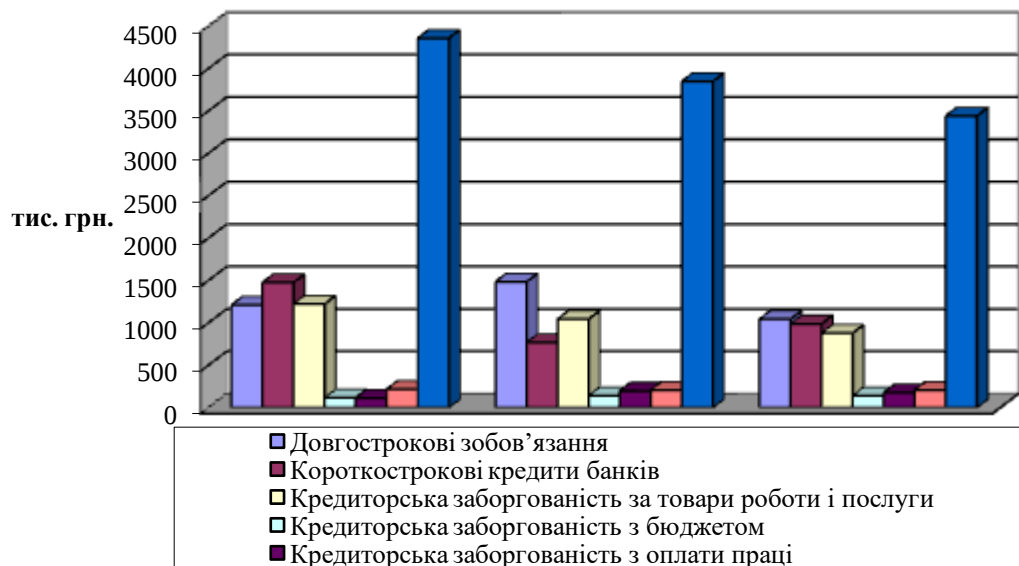

Рисунок 2.4 – Динаміка зміни структури позикових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Таким чином, у структурі коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" велику частку займає власний капітал. У 2020 р. він збільшився на 1210 тис. грн. (24,4%) та за два роки з 2018 по 2020 р. на 1610 тис. грн. у зв'язку із додатковою емісією акцій. У 2020 р. довгострокова заборгованість зменшилася на 1485000 грн. до 1045 тис. грн., що спричинило зниження частки на 8,22%. Частка короткострокових банківських кредитів збільшилася на 8,75% у 2020 р. із 20% до 28,75% за рахунок збільшення короткострокових банківських кредитів на

220000 грн. У 2020 р. компанія погасила частину довгострокових кредитів, при цьому залучила більше коротких – term – вираз.

2.3 Аналіз управління формуванням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" використовує для своєї діяльності різні фінансові ресурси. Оцінимо фінансовий менеджмент ресурсами ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" та визначимо потреби у фінансових ресурсах компанії, оскільки на основі цих потреб здійснюється управління фінансовими ресурсами ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ". Загальним показником фінансової стійкості ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" є надлишок чи нестача джерел формування акцій, що дається у вигляді різниці між розміром джерел формування акцій та вартістю акцій.

Таблиця 2.12 – Визначення типу фінансової стійкості ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" у 2020 р.

Показник	2019 р.	2020 р.	(+,-)	Темп приросту, %
Наявність власних оборотних засобів	4600	5434	834	18,13
Наявність довгострокових джерел формування запасів	6085	6479	394	6,47
Наявність загальної величини джерел формування запасів	8307	8734	427	5,14
Надлишок (нестача) власних оборотних засобів	4050	3289	-761	-18,79
Надлишок (нестача) довгострокових джерел формування запасів	5535	4334	-1201	-21,70
Надлишок (нестача) загальної величини джерел формування запасів	7757	6589	-1168	-15,06
Тип фінансової стійкості	абсолютна стійкість	абсолютна стійкість	-	-

Таким чином, фінансове становище ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" у 2020 р. характеризувалось як абсолютно стабільне. Фінансову стійкість компанії можна підтримувати на рівні за рахунок оптимізації структури запасів і відповідного скорочення їх запасів. Потреба в оборотних коштах ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

розраховується за такою формулою:

$$П_{об} = З + ДЗ - КЗ, \quad (2.6)$$

де $П_{об}$ – потреба в оборотному капіталі;

$З$ – запаси;

$ДЗ$ – дебіторська заборгованість;

$КЗ$ – кредиторська заборгованість.

Таким чином, потреба в оборотних коштах склала:

- у 2019 р.:

$$П_{об} = 550 + 3410 - (1595 + 770) = 1595 \text{ тис. грн.}$$

- у 2020 р.:

$$П_{об} = 2145 + 2530 - (1408 + 990) = 2277 \text{ тис. грн.}$$

Тобто у 2020 р. потреба в оборотних коштах збільшилася на 682000 грн., або 42,76% порівняно з 2019 р.

Для визначення запланованого рівня короткострокового кредиту на виробничі потреби необхідні відповідні розрахунки, зіставляють рівень інвестицій у відповідні оборотні кошти з джерелами покриття економіки. В економічній літературі та відповідних посібниках вказується, що запланована сума короткострокового кредиту визначається надлишковими залишками, витратами та іншими елементами кредиту.

Слід зазначити, що це метод розрахунку потреби у короткостроковому кредиті це не дає реальної картини відсутності джерел оборотних засобів для основний діяльності. Тому у банківській практиці сума короткострокового кредиту на виробничі потреби розраховується виходячи з грошових потоків у плановому році. Негативна сума вказує на заплановану суму кредиту. Враховуються зміни сум дебіторської та кредиторської заборгованості, а також виробничих запасів (запасів), що виникли в рамках основної діяльності у плановому періоді, тобто:

$$\text{Ко.а.} = \text{ГКп} + \text{ГН} - \text{ГВ} - (+) \text{ДЗ} \pm \text{КЗ}, \quad (2.7)$$

де Ко.а – кредит під оборотні активи для основної діяльності;

ГКп – сума грошових коштів на початок планового року;

ГН – грошові надходження від реалізації продукції (робіт, послуг) та іншої грошової та інвестиційної діяльності;

ГВ – грошові витрати планового періоду, що зв'язані з основним виробництвом та іншими видами господарської діяльності;

ДЗ – приріст (-), зменшення (+) дебіторської заборгованості, зв'язаної з основною діяльністю;

КЗ – приріст (+), зменшення (-) кредиторської заборгованості, зв'язаної з основною діяльністю.

Для розрахунку потреби у короткостроковому кредиті застосовуються дані річного звіту, плану економічного та розвитку, договорів матеріально-технічного постачання, технологічних карт. Величина запланованих сум інвестицій на квартальні дати, дебіторської та кредиторської заборгованості визначається шляхом прямого розрахунку відповідних показників. В окремих випадках допускається розподіл прогнозованих сум за часткою інвестицій на квартальні дати попереднього року. Позика на оборотний капітал для основної діяльності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ":

- у 2019 р.:

$$\text{Ко.а.} = 440 + 10083,7 - 7322,3 - 110 - 78 = 3013,4 \text{ тис. грн.}$$

- у 2020 р.:

$$\text{Ко.а.} = 99 + 11000 - 7876 + 880 - 187 = 3916 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, потреба у банківському кредитуванні основної діяльності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" у 2020 р. порівняно з 2019 р. зросла на 902,6 тис. грн., або на 29,95%.

2.4 Оцінка управління використанням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Показники ефективності використання фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" представимо в табл. 2.13.

Таблиця 2.13 – Показники ефективності використання фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ", %

№ п/п	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення, +/-	
					2020/ 2018	2020/ 2019
1	Коефіцієнт фінансової незалежності	51,07	56,25	64,15	13,08	7,90
2	Коефіцієнт фінансової залежності	48,93	43,75	35,85	-13,08	-7,90
3	Коефіцієнт фінансового ризику (плече фінансового важеля)	95,82	77,78	55,89	-39,93	-21,88

Тому, як видно з табл. 2.13, коефіцієнт фінансової незалежності у 2018 р. склав 51,07%, у 2019 р. – 56,25% та у 2020 р. – 64,15%, тобто за період 2018-2020 рр. він збільшився на 13,08%, у тому числі 2020 р. на 7,9% за рахунок збільшення частка в капіталі фінансових ресурсів компанії; з іншого боку, частка фінансової залежності знизилася на 13,08% за два роки, зокрема на 7,9% у 2019 р. за рахунок зниження частки боргу у фінансових ресурсах компанії; Коефіцієнт фінансового ризику також знизився на 39,93% із 95,82% до 55,89%. Збільшення коефіцієнта фінансової незалежності та зниження коефіцієнта фінансової залежності та фінансового ризику свідчать про більш стійке фінансове становище ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ", що склалося за підсумками 2020 р.

Коефіцієнт фінансової незалежності склав 51,07% у 2018 р., 56,25% у 2019 р. та 64,15% у 2020 р., тобто. він збільшився на 13,08% у період 2019–2020 рр., у тому числі на 7,9% у 2020 р.; частка фінансової залежності, навпаки, за два роки знизилася на 13,08%, із них 7,9% у 2019 р.; коефіцієнт фінансового

ризикі також знизився на 39,93% із 95,82% до 55,89%.

Збільшення коефіцієнта фінансової незалежності та зниження коефіцієнта фінансової залежності та фінансового ризику свідчать про більш стійке фінансове становище ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ", що склалося за підсумками 2020 р. Динаміка цих показників представлена на рис. 2.5.

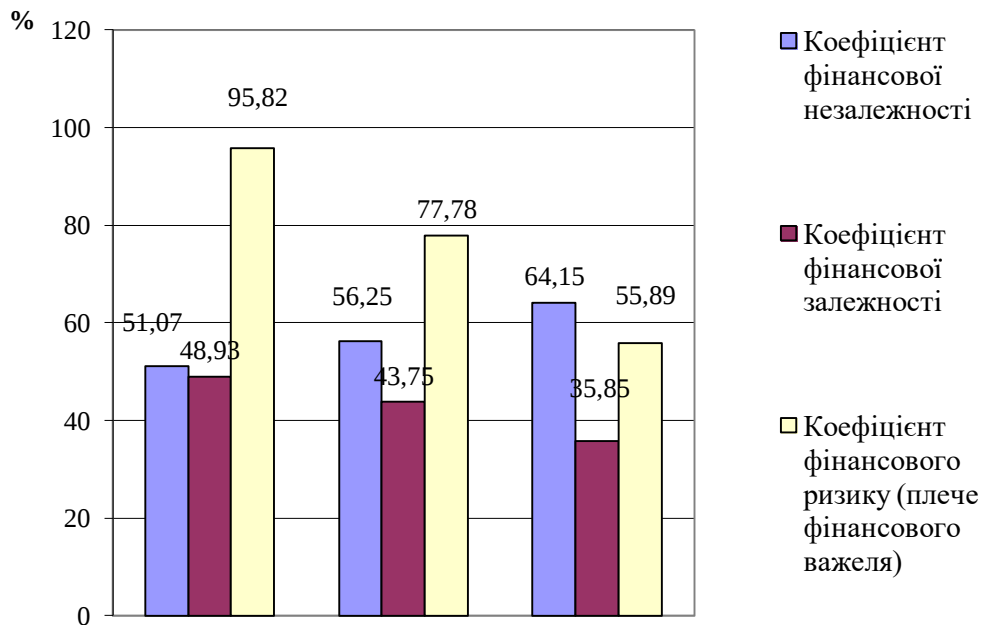

Рисунок 2.5 – Показники ефективності використання фінансових ресурсів
ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Розглянемо вплив показників структури капіталу (Км, Кн) на кредитоспроможність підприємства. Усі значення коефіцієнтів зведено окрему табл. 2.14.

Таблиця 2.14 – Оцінка коефіцієнтів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Коефіцієнт структури капіталу	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Коефіцієнт маневреності (Км)	0,107	0,147	0,24
Коефіцієнт незалежності (Кн.)	0,5107	0,5625	0,6415

Як видно із табл. 2.14 у 2019–2020 рр. відбулося збільшення коефіцієнта маневреності з 0,107 до 0,24 за рахунок збільшення власного капіталу компанії. Коефіцієнт незалежності збільшився з 0,5107 до 0,6415 з допомогою

збільшення частки власного капіталу структурі капіталу підприємства. Динаміка цих показників представлена на рис. 2.6.

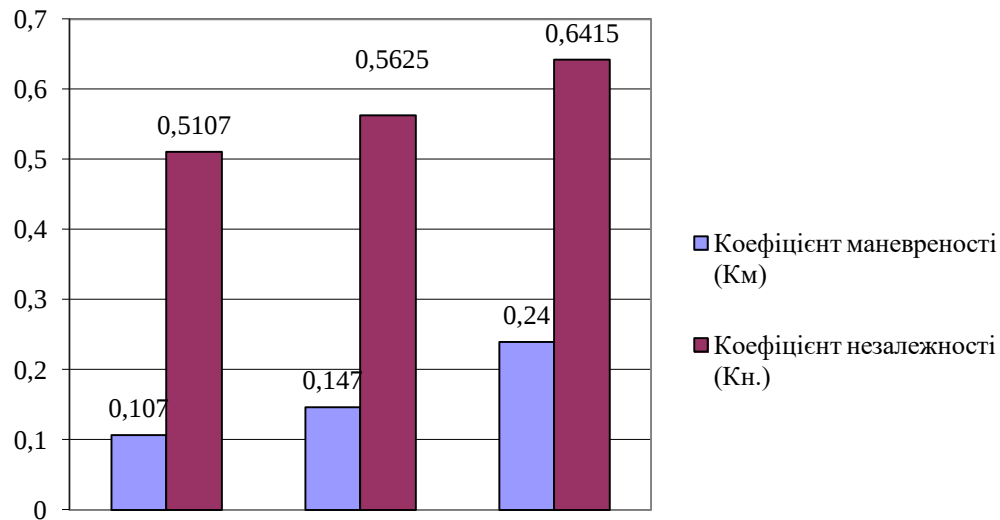

Рисунок 2.6 – Коефіцієнти структури капіталу ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Серед показників кредитоспроможності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" у ринкових умовах важливу роль відіграють показники ефективності використання капіталу, що відображають швидкість (прискорення чи уповільнення) руху капіталу та його повернення. У світовій практиці широко використовується узагальнений показник ефективності використання капіталу – рентабельність (рентабельність, прибутковість). Розглянемо основні показники рентабельності інвестицій ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" (табл. 2.15). За результатами аналізу рентабельність продажів збільшилася на 0,0017 у 2019 р. порівняно з 2018 р. та на 0,0101 у 2020 р. порівняно з 2019 р. Рівень фондівдачі збільшився на 0,0174 у 2019 р. та 0,0163 у 2020 р. порівняно з 2019 р. рентабельність власного капіталу та оборотний капітал також можуть бути збільшені. Рентабельність власного капіталу збільшилася на 0,0310 та 0,0096 у 2019 та 2020 рр. порівняно з попереднім роком. Збільшення рентабельності відбулося в основному за рахунок збільшення чистого прибутку компанії.

Рівень рентабельності компанії у 2018–2020 рр. зростає, що позитивно впливає на кредитоспроможність компанії. При вивченні рентабельності інвестицій важливо проводити факторний аналіз. Розглянемо факторний аналіз

з прикладу вивчення рентабельності активів. І тому перетворимо формулу $KП = П/К$ з урахуванням товарообігу:

$$KП_{ЗГК} = ЧП/ЗГК = ЧП/ВР * ВР/ЗГК, \quad (2.8)$$

де $KП_{ЗГК}$ – коефіцієнт прибутковості загального капіталу;

ЧП – чистий прибуток;

ВР – виручка від реалізації;

ЗГК – загальний капітал.

Таблиця 2.15 – Аналіз прибутковості капіталу ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" за 2018–2020 рр.

№	Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення (+/-)	
					2019/2018	2020/2018
1	Чистий прибуток, тис. грн.	58,17	74,47	92,4	16,3	17,93
2	Середня сума загального капіталу, тис. грн.	872,4	885,5	920,1	13,1	34,65
3	Середня сума оборотного капіталу, тис. грн.	450,8	452,5	458,7	1,7	6,2
4	Середня сума власного капіталу тис. грн.	4624	4750	5555	126	805
5	Прибутковість загального капіталу (ряд 1 : ряд. 2)	0,0667	0,0841	0,1004	0,0174	0,0163
6	Прибутковість оборотного капіталу (ряд 1 : ряд. 3)	0,129	0,1646	0,2014	0,0355	0,0369
7	Прибутковість власного капіталу (ряд. 1 : ряд. 4)	0,1258	0,1568	0,1663	0,031	0,0096
8	Виручка від реалізації (без ПДВ, АЗ)	8067	10084	11000	2016,7	916,3
9	Прибутковість реалізації (ряд. 1 : ряд. 8)	0,0721	0,0739	0,084	0,0017	0,0101
10	Оборотність капіталу (ряд. 8: ряд. 2)	0,925	1,139	1,195	0,214	0,057

Виручка від продажу чи обсяг реалізованої продукції вартісному вираженні одна із основних чинників, від якої залежить формування чистий прибуток. З формули видно, що фондвіддача залежить від рентабельності (рентабельності) реалізованої продукції ($Рп = ПП/ВР$) та оборотності сукупних активів ($Соб = ВР/ЗГК$), тобто існує залежність:

$$КП_{ЗГК} = R_p * K_{об} \quad (2.9)$$

Розрахунок впливу факторів на відхилення фондівдачі здійснюється одним із методів виключення. Розглянемо метод факторів, що впливають (табл. 2.16) з використанням методу абсолютної різниці впливу факторів (табл. 2.16), використовуючи спосіб абсолютних різниць.

Таблиця 2.16 – Факторний аналіз прибутковості загального капіталу ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" за 2018–2020 рр.

№	Показник	2018 р.	2020 р.	Відхилення (+, -)		
				загальне	у т. ч. за рахунок	
					R _p	K _{об}
1	Чистий прибуток, тис. грн.	74,47	92,4	17,93	*	*
2	Виручка від реалізації, тис. грн.	1008,37	1100	91,63	*	*
3	Середня вартість капіталу тис. грн.	885,5	920,15	34,65	*	*
4	Коефіцієнт прибутковості капіталу, %	0,0841	0,1004	0,0163	0,01207	0,00419
5	Коефіцієнт прибутковості (рентабельність) реалізації, %	0,0739	0,084	0,0101	*	*
6	Коефіцієнт обертання капіталу	1,1388	1,1955	0,0567	*	*

Отже, загальне відхилення одно +0,0163. Відхилення відсотків на загальний капітал у зв'язку із змінами:

- рентабельність продажів: $1,1955 * 0,0101 = 0,01207455$;

- коефіцієнт обертання: $0,0567 * 0,0739 = 0,00419013$.

Висновки до розділу 2

На закінчення можна стверджувати, що позитивний вплив на зростання фондівдачі ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" зробило збільшення рентабельності реалізованої продукції (0,01207455) та прискорення оборотності сукупних активів (0,00419013). Сумарна дія становить 0,0163.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПРАТ "АПК-ІНВЕСТ"

3.1 Напрями удосконалення управління формуваннями власними та залученими ресурсами

Звернення до банківських кредитів широко поширене для отримання позикового капіталу в ситуаціях, коли недостатньо власних джерел фінансування засобів виробництва – постійних і поточних. Банківські кредити (особливо короткострокові) використовуються задоволення тимчасово зростаючих фінансових потреб.

Основною умовою надання кредиту підприємством є його реальна можливість своєчасно погасити кредит та сплатити відсотки за його використання. Кредитна політика банку ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" є частиною загальної кредитної політики, що визначає умови отримання, використання та обслуговування банківського кредиту. вибір банку ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" має ґрунтуватися на аналізі ресурсного стану банку на ринку комерційних банків України. Проаналізуємо ресурсну позицію ПУМБ, ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" планувало взяти кредит у 2021 р. На ринку банківських послуг України, порівняно з основними банками.

Таблиця 3.1 – Аналіз ресурсної позиції ПУМБ

Банк	2019 р.		2020 р.		Відхилення	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	абсолютне	відносне, %
Райффайзен Банк	3107,4	6,84	3845,7	6,23	738,3	23,76
ПриватБанк	2871,2	6,32	3512,4	5,69	641,2	22,33
Ощадбанк	2058,0	4,53	2656,2	4,30	598,2	29,07
ПУМБ	581,5	1,28	808,6	1,31	227,1	39,05
Разом	45429,7	100	61725,2	100	16295,5	35,87

Як видно із табл. 3.1 частка ресурсів ПУМБ на ринку банківських послуг України, порівняно з основними банками, дуже незначна. У 2019 р. вона

становила 1,28% та зросла до 1,31% у 2020 р. Це означає, що 2020 року ресурсна позиція ПУМБ зміцнилася порівняно з 2019 р. Розробка політики отримання банківського кредиту ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" здійснюється у такі основні етапи:

1. Визначення цільового використання взятого банківського кредиту.
2. Оцінка власної кредитоспроможності.
3. Вибір необхідних видів позикових банківських кредитів.
4. Вивчення та оцінка умов банківського кредитування за видами кредиту.

Рівень відсоткової ставки відіграє у визначенні вартості банківського кредиту. Це можна взяти із табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Ефективність сплати суми відсотка при 30%-й ставці

При процентній ставці 30%	При процентній ставці 25%
1. Майбутня вартість кредиту — 5090,8 тис. грн.	1. Майбутня вартість кредиту — 4895 тис. грн.
2. Сума виплат відсотка по дисконтній ставці — 1174,8 тис. грн.	2. Сума виплат відсотка по дисконтній ставці — 979 тис. грн.
3. Дійсна вартість використовуваного кредиту (при його одержанні) — 3916 тис. грн.	3. Дійсна вартість використовуваного кредиту (при його одержанні) — 3916 тис. грн..

При використанні банківського кредиту ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" в умови виплати відсотків характеризуються термінами їхньої виплати. Ці умови зводяться до трьох основних варіантів: а) виплата повної суми відсотків на момент видачі кредиту; б) виплата відсотків за кредитом рівними частками; в) Виплата усієї суми відсотків на момент погашення основної суми боргу. За інших рівних третій варіант є оптимальним для компанії. Основні умови, що збільшують вартість банківських кредитів та зменшують реальний розмір компанії ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ". Кредитні кошти це: застосування облікової ставки до облікової ставки; дострокове погашення відсотків за кредитом; часткова амортизація суми капіталу протягом періоду нарахування; отримання певної суми позикового капіталу як оплати грошовими коштами.

Це не вигідно для компанії ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" Умови банківських кредитів мають компенсуватися зниженням процентної ставки за кредитом порівняно із середньорічним її рівнем (за аналогічними видами кредитів).

За пропозиціями комерційних банків кредит може бути наданий ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" на наступних умовах:

Райффайзен Банк: річна кредитна ставка – 32%; відсотки за кредитом виплачуються авансом; погашення основної суми боргу – наприкінці терміну кредиту.

Ощадбанк: річна кредитна ставка – 31%; відсотки за кредитом виплачуються наприкінці кожного року; основний борг списується рівномірно (одна третина його суми) наприкінці кожного року.

Приватбанк: річна кредитна ставка – 34%; відсотки за кредитом виплачуються наприкінці кожного року; погашення основної суми боргу – закінчення терміну кредиту;

ПУМБ: відсотки за кредитом (30%) виплачуються наприкінці кожного року, погашення основної суми – наприкінці терміну кредиту.

ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" необхідно одержати кредит у розмірі 3916 тис. грн. Середньоринкова процентна ставка за кредитом за аналогічними кредитними інструментами становить 30% річних.

Тому отримання кредиту є найбільш прийнятним ПУМБ, бо умови кредитування у цьому випадку найвигідніші.

- «балансування» умов кредиту під час укладання кредитного договору. Під терміном «приведення у відповідність» розуміється процес приведення умов конкретного кредитного договору у відповідність до середніх умов купівлі та продажу кредитних інструментів на фінансовому ринку. "Балансування" умов кредиту здійснюється в рамках переговорів з представниками окремих комерційних банків при підготовці проекту кредитного договору.

Основним критерієм у процесі «врівноваження» кредитних умов є показник «грантовий елемент» та ефективна відсоткова ставка на кредитному

ринку.

- забезпечення умов для ефективного використання банківського кредиту. Оскільки банківський кредит є одним із найдорожчих видів позикового капіталу в сучасних умовах, забезпечення умов для його ефективного використання на підприємстві має стати пріоритетним завданням. Критерієм такої ефективності є такі умови:

- рівень позичкової процентної ставки за короткостроковими банківськими кредитами має бути нижчим за рівень рентабельності господарських операцій, у яких він бере участь;

- рівень позичкової процентної ставки за довгостроковим банківським кредитом має бути нижчим за рентабельність інвестицій, інакше ефект фінансового важеля буде негативним.

- організація контролю за поточним обслуговуванням банківських кредитів. Поточним обслуговуванням банківського кредиту є своєчасна виплата відсотків відповідно до умов кредитних договорів. Ці платежі включені до платіжного календаря компанії та відстежуються в рамках контролю за її поточними фінансовими показниками.

- забезпечення своєчасного та повного погашення основної суми банківських кредитів. Способи списання основної суми залежить від термінів погашення, передбачених кредитним договором. За умовами цього договору (або з ініціативи позичальника) на підприємствах може бути заздалегідь створено спеціальний фонд погашення кредиту, до якого здійснюватимуться планові платежі. Депозитні кошти нараховуватимуться на кошти цього фонду, що зберігаються в комерційному банку.

ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" планує взяти кредит для збільшення рівня складських запасів терміном на 5 років. Отже, давайте визначимо суму, яка підлягає виплаті наприкінці періоду. Він складатиметься з:

$$3916 \cdot (1 + 0,3 \cdot 5) = 9790 \text{ тис. грн.}$$

Наприкінці першого року використання ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" сплатить банку:

$$3916 * 0,3 = 1174,8 \text{ тис. грн.}$$

Наприкінці другого року:

$$3916 * 0,3 = 1174,8 \text{ тис. грн.}$$

Наприкінці третього року:

$$3916 * 0,3 = 1174,8 \text{ тис. грн.}$$

Наприкінці четвертого року:

$$3916 * 0,3 = 1174,8 \text{ тис. грн.}$$

Наприкінці п'ятого року:

$$3916 * 0,3 + 3916 = 5090,8 \text{ тис. грн.}$$

Так протягом терміну корисного використання кредитних коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ". Компанія виплачує лише відсотки за кредитом, а основна сума боргу не виплачується банку до кінця п'ятого року освоєння коштів за кредитом. Тобто вартість кредиту підприємства мало впливає загальну структуру витрат підприємства.

Для підвищення кредитоспроможності ПАТ "АПК-ІНВЕСТ" необхідно підвищити ліквідність, платоспроможність та прибутковість. Оцінка ефективності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" має ґрунтуватися на всебічному аналізі кінцевих результатів її ефективності. Економічна сутність ефективності підприємства полягає у досягненні значного збільшення прибутку на одиницю витрат.

У ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" можна запропонувати такі напрями підвищення прибутковості: збільшення доходу (виручки) від продукції (товарів, робіт, услуг); зниження собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг); збільшення прибутковості підприємства; здійснення управлінських впливів на персонал компанії з метою досягнення ефективності; планування соціального розвитку персоналу ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ".

Насамперед, необхідно запропонувати розробити оперативні заходи щодо зниження собівартості продукції та збільшення продажів. Для реалізації цих

заходів можливі такі дії: зниження витрат на закупівлю комплектуючих; зменшити собівартість продукції за рахунок скорочення постійних витрат; зменшити ціну за рахунок зниження собівартості продукції.

Вивчення впливу окремих факторів на рівень витрат дає змогу виявити резерви зниження витрат, які є невід'ємною частиною планування витрат ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ". Стан матеріально-технічної бази та ступінь завантаження виробничих потужностей істотно впливають на рівень собівартості ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ". Гарний технічний стан, наявність необхідного технологічного обладнання, раціональне використання потужностей персоналом дозволить знизити витрати. Для забезпечення кредитоспроможності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" необхідно, щоб витрати збільшувалися меншою мірою, ніж доходи від реалізації.

Для підвищення платоспроможності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" слід уникати таких факторів: невиконання планових завдань з виробництва та реалізації продукції, порушення її складу та асортименту, погіршення якості; збільшити собівартість продукції; в умовах конкуренції втрата каналів збуту та постійних покупців, покупців; неплатоспроможність покупців та замовників з різних причин; невиконання плану з прибутку та власним джерелам фінансування Товариства; інфляційні процеси та податкова політика; значне відволікання коштів на дебіторську заборгованість та надлишкові товарно-матеріальні запаси; низький оборот оборотних засобів.

Рівень ліквідності підприємства залежить від її рентабельності, але однозначна залежність між цими показниками простежується лише у довгостроковій перспективі. У довгостроковій перспективі висока прибутковість є причиною достатньої ліквідності. У короткостроковій перспективі такого прямого зв'язку немає. Компанія з доброю рентабельністю може мати низьку ліквідність через високі виплати власникам, неблагонадійності дебіторів і т. д. Тому забезпечення задовільної ліквідності вимагає певних управлінських зусиль та оптимізації фінансово-господарських рішень.

Для покращення ліквідності та платоспроможності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" у процесі нарощування багатства слід враховувати основні особливості кожної його складових. Так, ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ", використовуючи позиковий капітал, має більш високий потенціал для свого розвитку та можливості збільшення рентабельності власного капіталу, але знижує свою фінансову стійкість.

На ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" необхідно оптимізувати структуру капіталу за критерієм ефективності їх використання. Рентабельність власного капіталу використовується як показник цієї ефективності.

Розширення асортименту також необхідне посилення підтримки продажів. Одним із способів збільшення продаж може стати пошук нової ніші на ринку. Для того, щоб проштовхнути новий продукт на ринок і збільшити продажі, компанія також може запропонувати рекламну кампанію.

При плануванні діяльності компанії короткострокові управлінські завдання мають бути збалансовані із довгостроковою метою. Іноді довгострокове збільшення оборотності активів потребує тимчасового продовження періоду оборотності капіталу. Тобто проблема узгодження стратегії та тактики є актуальною як для загальної політики корпоративного розвитку, так і для окремих її напрямків, і зокрема для оптимізації періоду обороту капіталу.

Враховуючи високу динаміку сучасних економічних процесів у країні, управління періодом обороту капіталу має враховувати всі існуючі фактори та їх зміни та відповідним чином коригувати прийняті рішення. Напрями оптимізації періоду оборотності будуть різними для різних компаній та в різні періоди часу.

На виконання цієї умови необхідно враховувати ще один принцип забезпечення оптимізації періоду обороту капіталу – розробку альтернативних варіантів дій.

У присутності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" множинність варіантів управлінських рішень, вибір конкретного можна здійснити шляхом

запровадження відповідної системи критеріїв, яка використовуватиметься як обмежуючий фактор. Якщо критерії змінюються, відповідно змінюється образ дій менеджерів.

На прибутковість може впливати багато чинників, як зовнішніх, і внутрішніх. Вплив зовнішніх факторів залежить від дій ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" і тому не можуть бути ним змінені, а повинні лише враховуватись при прийнятті управлінських рішень. До таких факторів відносяться: рівень економічного розвитку країни, стан споживчого ринку, сезонні коливання виробництва та споживання товарів, етап життєвого циклу компанії, середня галузева тривалість циклу обслуговування, капіталомісткість діяльності та рівень її ризику, середня рентабельність інвестицій тощо.

Вплив внутрішніх чинників формування оборотності капіталу підприємства безпосередньо залежить від діяльності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ". До них відносяться: співвідношення основних та оборотних засобів; структура обігового капіталу; співвідношення активних та пасивних основних засобів; Методи та норми амортизації основних засобів та нематеріальних активів; ефективність використання оборотних та основних засобів; обсяг торгів; співвідношення реальних та фінансових вкладень; Фінансова та інвестиційна привабливість капіталу та ін.

Прискорити оборотність капіталу ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" можна так:

- скорочення тривалості виробничого циклу за рахунок інтенсифікації виробництва (застосування нових технологій, механізація та автоматизація виробничих процесів, підвищення продуктивності праці, повніше використання виробничих потужностей підприємства, трудових та матеріальних ресурсів тощо);
- запобігання накопиченню надлишкових та непотрібних запасів;
- своєчасне відвантаження продукції та оформлення документів;
- вивчення платоспроможності покупців та замовників, вживання своєчасних заходів щодо стягнення претензій;
- запобігання відволіканню коштів у дебіторську заборгованість;

Скорочення термінів обороту за всіма фазами обороту коштів;

- підвищення рівня маркетингових досліджень, вкладених у прискорення просування товару від виробника до споживача (зокрема дослідження ринку, вдосконалення товару та форм його просування споживача, розробка правильної цінової політики, організація ефективної реклами та інших).

Прискорити оборотність капіталу компанії ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" можна шляхом сприяння розвитку виробництва, банківської та кредитної систем, удосконалення транспорту, зв'язку та інших галузей суспільного виробництва та соціальної сфери.

Збільшення швидкості обороту капіталу вигідно як самої компанії, але й клієнтів, яких вона обслуговує, й у економіки загалом, оскільки всі сторони можуть краще задовольнити свої потреби. Оптимальні показники оборотності капіталу відіграють важливу роль у забезпеченні ефективності господарської діяльності та повинні бути включені до основних стандартів стратегічного розвитку компанії.

Оборотні кошти можуть перебувати у сфері виробництва (запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів) та у сфері обігу (готова продукція на складах та відвантажена покупцям, кошти на рахунках, короткострокові фінансові вкладення, кошти). у касі, готівка на банківських рахунках і т. д.), тобто оборотні кошти можуть функціонувати у грошовій та матеріальній формі.

Для визначення кредитоспроможності необхідно провести перевірку кредитоспроможності. Оцінка кредитоспроможності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" має здійснюватися у три етапи:

- 1-й етап – попередня оцінка позичальника;
- 2-й етап – аналіз фінансового стану позичальника;
- 3-й етап – аналіз забезпеченості кредитних зобов'язань.

Попередня оцінка позичальника (коефіцієнт ділової активності K_{da}) служить визначення положення позичальника над ринком, його ділову активність і здійснюється шляхом підрахунку сумарного бала з урахуванням

первинної співбесіди позичальника.

Рекомендується провести опитування позичальника шляхом заповнення спеціальної анкети форми «Аналіз бізнесу позичальника». Кожній функції у цій формі надається певний бал. Для зручності роботи з ними складено відповідну таблицю. Тому для вибору потрібної характеристики достатньо ввести одиниці виміру у відповідні позиції таблиці. Загальний бал розраховується автоматично. Оцінки ділової активності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" представлені в табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Аналіз ділової активності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

А. Організація сектора						
Бали	2	1/0	1	1/0	0.5	1/0
а. Вплив лідерів в секторі	позитивний	1	немає	0	негативний	
В. Контролювання ринку						
Бали	2	1/0	1	1/0	0.5	1/0
b1. Статус ринку	розширяє нові ринки, великий експорт	0	стабільний	1	скорочується, малий експорт	0
b2. Здібність збільшити пропозицію	висока	0	середня	1	низька	0
b3. Конкуренція	низька	0	середня	1	висока	0
b4. Організація ринку	сильні позиції, висококласна продукція, поширена сфера	0	встановлений ринок, продукція достатньої якості	1	невідомий ринок, низького класу продукція, мала сфера	0
b5. Індивідуалізація продукції	висока	0	середня	1	низька	0
С. Контролювання цін і скидок						
Бали	2	1/0	1	1/0	0.5	1/0
c1. Залежність від постачальників і клієнтів	низька	1	середня	0	висока	0
c2. Соціальні обмеження	слабкі	1	середні	0	сильні	0
c3. Особливі ціни	низькі	1	середні	0	високі	0
c4. Залежність попиту від цін	попит більше, коли ціни нижчі	0	немає	0	попит менше, коли ціни вищі	1
c5. Коливання цін	низьке	1	середнє	0	високе	0
c6. Відповідність цін низькому рівню виробництва	низька	0	середня	1	висока	0
D. Технологічні обмеження						
Бали	2	1/0	1	1/0	0.5	1/0
d1. Інвестиційний період	короткий	1	середній	0	довгий	0
d2. Знос обладнання	довгий період	0	середній період	1	короткий період	0
d3. Вартість досліджень	висока	0	середня	1	низька	0
d4. Потрібні інвестиції	великі	0	середні	1	малі	0
d5. Потрібний рівень якості	високий	0	середній	1	низький	0
d6. Чутливість до оточення	низька	1	середня	0	висока	0
		14		10		0,5
Загальна оцінка						24,5

В цій таблиці приведена оцінки ділової активності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

в 2021 р. з $K_{да} = 24,5$.

Відповідно в минулому 2020 р. $K_{да}$ ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" складав 22,5.

Всі значення коефіцієнтів виводяться в окрему табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Оцінка коефіцієнтів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Коефіцієнт	Значення коефіцієнта		Оцінка коефіцієнта	
	2020 р.	2021 рік	2020 р.	2021 р.
$K_{да}$	22,5	24,5	2	3
$K_{м}$	0,24	0,5	3	2
$K_{н}$	0,6415	0,65	3	3
$K_{п}$	1,99	2,5	3	3
$K_{ал}$	0,041	0,2	1	2
$K_{об}$	1,195	1,36	3	3
$K_{з}$	1	1,3	1	2
Всього			16	18

За результатами підрахунків фактичних значень коефіцієнтів визначається клас позичальника по шкалі (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Рейтингова шкала для оцінки позичальника

Кількість балів	Клас
18 і більше	А
від 14 до 17	Б
від 11 до 13	В
від 8 до 10	Г
Менше 7	Д

Таким чином, у 2020 р. позичальник ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" належав до класу "В". У 2021 р. у зв'язку зі збільшенням ділової активності ліквідність та рентабельність ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" можна віднести до класу "А" – фінансові показники дуже добрі та дозволяють погасити основну суму кредиту та відсотки за ним у час.

3.2 Покращення управління використанням фінансових ресурсів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"

Формування оптимальної структури капіталу підприємства для фінансування необхідних витрат та забезпечення бажаного рівня доходів є одним із найважливіших завдань, які вирішуються у процесі фінансового управління компанією. Як уже було сказано, головний резерв, який має мобілізувати компанія, – це прискорення збору боргів та створення системи управління цим видом активів.

Відповідно до світової практики, одним із напрямів управління дебіторською заборгованістю, який сприятиме її зниженню, має стати посилення контролю над нею шляхом створення в кожній компанії виділених підрозділів. У цій компанії пропонується створити спеціальний відділ роботи з дебіторською заборгованістю. Не рекомендується наймати додаткових працівників. Для цього необхідно внести необхідні зміни до професійних обов'язків головного бухгалтера та бухгалтера. Тому цей відділ є функціональним та його співробітники фактично є працівниками бухгалтерії.

На наш погляд, основними завданнями відділу є:

- ведення обліку проблемних претензій компанії;
- розробка планів розрахунків щодо погашення проблемної дебіторської заборгованості компанії;
- співробітництво з органами щодо стягнення боргів;
- реструктуризація боргів компанії;
- координація відносин з кредиторами компанії, щоб уникнути примусового стягнення боргів;
- розробка методологічних підходів до оптимізації використання проблемної заборгованості;
- контроль за виконанням фінансових планів за місяць та квартал у частині погашення зовнішньої дебіторської заборгованості компанії.

Залежно від поставленого завдання функціями відділу мають бути:

- Бухгалтерський облік. Департамент проводить позовні вимоги спільно із судовими органами України щодо стягнення боргів;
- Аналітичний. Забезпечення постійного аналізу структури проблемних звернень, розробка та подання керівництву пропозицій щодо їх зменшення;
- Контроль. Відділ повинен постійно контролювати виконання фінансових планів компанії, пов'язаних із погашенням дебіторської заборгованості;

На наш погляд, діяльність структурного підрозділу «Дебіторська заборгованість» має бути зосереджена на наступних напрямках:

- інформаційно-методична підтримка. Розробка та впровадження форм оцінки виконання боргових зобов'язань та аналізу стану дебіторської та кредиторської заборгованості;
- розробка схем розрахунків із покупцями продукції;
- розробка та впровадження систем погашення вимог та зобов'язань;
- оцінювати пропозиції компанії щодо зниження простроченої дебіторської заборгованості, недопущення її виникнення у майбутньому та зміцнення платіжної дисципліни компанії, представляти план заходів щодо реструктуризації заборгованості та координувати діяльність у цій галузі на затвердження директора компанії;
- реалізація розроблених заходів щодо реструктуризації дебіторської заборгованості за поставлену продукцію та послуги;
- координація дій кредиторів щодо усунення примусового стягнення їх боргів;
- оцінка пропозицій від інших компаній України та зарубіжних компаній щодо доцільності та спрямування подальшої співпраці з ними, спрямованої на виконання боргових зобов'язань.

Структурний підрозділ по роботі з корпоративною дебіторською заборгованістю зможе виконувати покладені на нього завдання та повною мірою виконувати свої функції за умови надання йому відповідних прав, які повинні включати:

- самостійно організовувати свою діяльність у рамках вищезазначених функцій;
- безперешкодне отримання необхідної інформації про дебіторську та кредиторську заборгованість від керівників структурних підрозділів компанії та її дочірніх товариств;
- залучення фахівців з вузів та аудиторських фірм на договірній основі для участі у запланованих заходах та підготовки необхідних документів;
- розробка та подання керівництву компанії проектів наказів, наказів, листів, що належать до сфери діяльності відділу;
- вносити пропозиції щодо покращення економічних показників компанії;
- листування з господарюючими суб'єктами України за претензіями та зобов'язаннями;
- внесення пропозицій керівництву компанії щодо вдосконалення структури управління (відділу).

Ефективність управління (відділу) може бути забезпечена за суворої відповідальності працівників за виконання своїх обов'язків з розмежуванням особистих та загальних обов'язків, що має бути чітко визначено положенням про структурний підрозділ підприємства за претензіями [45].

Персональна відповідальність за виконання функцій покладається на начальника відділу, а відповідно до чинного законодавства відповідальність за виконання своїх обов'язків несуть працівники відділу.

До загальної відповідальності відділу (відділу) повинні входити:

- невиконання завдань та функцій, покладених на відділ;
- несвоєчасне виконання наказів, вказівок та вказівок керівництва компанії; недійсні рішення, ухвалені в межах своїх повноважень;
- недостовірність інформаційно-довідкових матеріалів, підготовлених структурним підрозділом;
- неефективне використання майна, закріпленого за адміністрацією (відділом);
- розголошення конфіденційної інформації про компанію.

Важливим напрямом для забезпечення ефективного управління дебіторською заборгованістю є аналіз та внутрішній контроль, який має здійснюватись виділеним підрозділом компанії. У частині контролю за станом претензій їх реалізація має забезпечувати:

- наявність та правильність первинних документів, що є підставою для виникнення претензій;
- статус претензій за встановленими критеріями;
- правильність розрахунків позовних вимог;
- правильність оцінки дебіторської заборгованості та розрахунку суми резерву за сумнівними боргами; .,
- правильна класифікація опромінення та наявність необхідних пояснень у додатку.

Претензії мають перевірятись у визначеному порядку. Оцінюючи стану дебіторську заборгованість необхідно зібрати всю необхідну інформацію про реалізацію продукції і на походження дебіторської заборгованості. Збираючи відомості про походження та облік дебіторської заборгованості та правильність її оцінки, фінансист визначає перелік відомостей, які мають бути надані замовником або отримані безпосередньо від нього, а саме: перелік реалізованої продукції (робіт, послуг) за кредитом та обігом кожного з його видів; кількість та адреси центрів відвантаження (що виконують роботи, що надають послуги); характеристика покупців та замовників (придбання продукції на продаж, для власних потреб, оптом, у роздріб, на експорт); список основних боржників;

Така організація роботи з претензіями дає змогу здійснювати необхідний менеджмент.

Розглядаючи питання про прискорення стягнення боргів (розрахунків із покупцями та замовниками), варто ознайомитися з одним із методів розрахунку з покупцями, який широко використовується в країнах із розвиненими ринковими відносинами [45].

Розглянемо докладніше два методи, які можна використовувати для прискорення стягнення заборгованості: векселі та факторинг.

Інвойс став зручним механізмом розрахунків між компаніями, оскільки за його допомогою можна відстрочити виплату «партнерських коштів». На практиці використовуються векселі, переказні та відсоткові векселі. За векселем емітент зобов'язується сплатити певну суму векселедержателю протягом певного періоду часу. Покупець векселя отримує на свою користь частину суми векселя, так звану знижку, продавець – оборотні гроші і як наслідок майбутні вигоди від цієї угоди. Така операція є взаємовигідною та зміцнює економічну безпеку як компанії-кредитора, так і компанії-боржника.

Використання векселя вирішує проблему короткострокового фінансування та скорочує час розрахунків між компаніями. На підвищення ліквідності вексель то, можливо забезпечений гарантією, зазвичай банківської – банківською гарантією оплати векселя у разі несплати із боку підприємства, яка випустила вексель. Цим рахунком клієнт може розрахуватися зі своїми партнерами, оскільки він забезпечується грошима. Таке кредитування можливе без застави. Використання векселя посідає друге місце у рейтингу нових кредитів після овердрафту.

Використання векселів має низку переваг, а саме:

- у зв'язку з відсутністю обігових коштів можна виписати рахунок-фактуру;
- вексель то, можливо гарантією при отриманні кредиту;
- рахунок можна врахувати у банку та сплатити готівкою;
- при розрахунках з постачальниками вексель краще за претензії;
- переказний вексель дозволяє кредитору передати своє право вимоги іншим особам;
- законопроект знижує суму податку на прибуток. Проте основна мета векселі – відстрочка платежу. Векселі допомагають зміцнити економічну безпеку компанії, але через нерозвиненість фондового ринку та високий ризик дефолту в Україні вони перебувають у стадії формування.

Ви можете знизити ризик дефолту та заборгованості за допомогою факторингу – процесу поступки боргових прав компанії іншій юридичній особі

(фактору).

Чинник стає власником неоплаченої дебіторську заборгованість і приймає він ризик несплати. В результаті процесу факторингу клієнт факторингової компанії отримує можливість швидше погасити свою заборгованість, запобігти безнадійній заборгованості, знизити можливі витрати на прострочення платежу та отримати інші переваги, за які він сплачує певний відсоток. З одного боку, договір факторингу звільняє клієнта від стягнення боргів з його дебіторів, з другого боку, вирішує поточні проблеми його виробничої діяльності.

Факторингові кредити мають двосторонній характер, оскільки боржник також отримує кредит. Факторингові послуги найбільш ефективні для малого та середнього бізнесу, який традиційно стикається з труднощами через несвоєчасне погашення боргів дебіторами та обмеженість доступних їм джерел кредитування. До таких компаній відносяться і ПрАТ "АПК Інвест". Факторинг гарантує оплату, звільняючи постачальника від необхідності брати в банку додаткові кредити. Усе це позитивно впливає зміцнення фінансової безпеки компанії.

Факторингові операції поширені в усіх розвинених країнах. Такий розвиток факторингу зумовлено прагненням підприємств прискорити оборотність коштів у розрахунках, зменшити обсяг вилучень коштів за дебіторську заборгованість та зменшити обсяг неплатежів. Факторинг у вужчому сенсі – це придбання права вимоги виконання платіжних зобов'язань за поставлені товари або надані послуги, що передбачає виконання цих вимог та отримання платежів. Однак факторинг – ширше поняття, комплекс фінансових послуг, які комерційні банки пропонують насамперед дрібним та середнім клієнтам в обмін на поступки дебіторської заборгованості.

Факторинг включає: фінансування поставки продукції або надання послуг з акредитації у вигляді передоплати); страхування кредитних ризиків; Облік дебіторської заборгованості (облік постачальника та надання відповідної звітності замовнику); контроль своєчасності оплати та роботи з дебіторами; Стягнення дебіторську заборгованість із постачальників та інших.

В основі процесу факторингу лежить процес розрахунків (дисконтування) рахунків-фактур. Він полягає в тому, що компанія-посередник (банк) на підставі договору з постачальником товарів купує у нього накладні з негайною оплатою приблизно $\frac{4}{5}$ вартості доставки та оплатою частини, що залишилася у встановлений термін, незалежно від перерахування грошей покупцям.

Для компанії-клієнта факторинг має ту перевагу, що більшу частину грошової виручки він отримує відразу, заощаджуючи платежі своїм постачальникам, оскільки покупка у них товарів з негайною оплатою дешевше, ніж покупка кредиту. Крім того, покупка в рахунок фірмою-посередником виключає для замовника ризик несплати, а у разі постачання за кордон ризику несприятливої зміни курсу валют, що особливо важливо, якщо компанія має намір постачати продукцію в інші країни.

Факторингові послуги можуть бути надані таким чином: постачальник постачає товари (роботи, послуги) покупцю; покупець приймає претензії на товари (роботи, послуги); постачальник висуває претензії банку або факторингової компанії для поступки; банк чи факторингова компанія перевіряє кредитоспроможність позичальника; якщо результат є позитивним, вона укладає з ним договір факторингу; кошти у розмірі 70–90% від суми боргу перераховуються постачальнику; дебіторська заборгованість, отримана від банку чи факторингової компанії. Банк або факторингова компанія має вимогу до покупця, яку він повинен сплатити; після отримання оплати від покупця банк або факторингова компанія перераховує залишок (10–30%) постачальнику за вирахуванням комісії факторингових послуг.

На наш погляд, доцільно включати операції з товарної (господарської) дебіторської заборгованості, які враховуються на рахунку «Розрахунки з покупцями та замовниками» та на субрахунку «Розрахунки з авансів виданих». Факторинг є незаконним всім іншим видів боргу.

Оскільки дебіторська заборгованість покупців входить до складу оборотних коштів компанії, її продаж є операційною діяльністю, тому доцільно враховувати її як «Інші операційні витрати» – списання балансової вартості

дебіторської заборгованості та пов'язаних з нею витрат (комісійні комісійні та ін.) та «Інші від звичайної господарської діяльності» – Надходження від дебіторської заборгованості.

Факторингові операції повинні відображатися у таких випадках:

- 1) комісійна винагорода не включається до окремого рахунку витрат. Сума вимоги, переданої банком, є своєю комісією;
- 2) комісійна винагорода від продажу дебіторської заборгованості є частиною операційних витрат і тому має відображатись на рахунку «Інші операційні витрати».

За цих двох варіантах фінансовий результат від операції однаковий, але при першому варіанті простіше і реальніше відобразити реальний дохід. Використання факторингу має переваги як постачальників, так комерційних банків. Як було зазначено, вони пропонують постачальникам можливість прискорити отримання коштів за поставлену продукцію чи послуги, знизити ризик виникнення безнадійних боргів, оперативно отримати кредит у комерційному банку, скоротити витрати, пов'язані з обліком та інкасо, та багато іншого. Здійснюючи факторингову операцію, замовник уникає ризику невчасного постачання продукції покупцями, кредитного, валютного та процентного ризиків (непередбачених змін ринкової вартості коштів). Існують також деякі особливості оподаткування постачальників факторингових послуг. Так, факторинг є ефективною системою зниження ризиків для підприємств (особливо початківців), які не хочуть брати на себе завдання перевірки платоспроможності своїх клієнтів та зацікавлені у швидкому фінансуванні. Це дозволяє їм збільшити продажі від існуючих клієнтів та залучити нових клієнтів. Недоліком факторингу для постачальника є більш висока вартість цієї угоди порівняно з традиційним кредитом через високе оподаткування факторингових операцій та підвищений ризик цих угод в Україні.

Висновки до розділу 3

Таким чином, оптимальна структура капіталу відображає таке співвідношення власних та позикових коштів, яке встановлює найефективніший зв'язок між рентабельністю власного капіталу та коефіцієнтом фінансової стійкості компанії, тобто максимізує її ринкову вартість. Однак проблема для цієї компанії (і, на наш погляд, для багатьох інших вітчизняних компаній) ускладнюється тим, що для них оптимізація джерел фінансування є суто теоретичним завданням, тому що на практиці зовнішні джерела просто недоступні через збитковість і низьку інвестиційну привабливість. Звичайно, в таких умовах «маневрувати» фінансуванням із зовнішніх джерел практично неможливо, як фінансування діяльності підприємства можна розглядати лише внутрішні джерела. Досліджувана компанія є типовим прикладом цього. Жоден банк не видасть кредит компанії, яка кілька років працювала на збиток. Значне розширення кредиторську заборгованість також малоймовірно, оскільки постачальники, поінформовані труднощі підприємства, не погодяться на тривалу відстрочку оплати продукції. Зобов'язання з кадрового обліку та бюджету не слід розглядати як суттєве джерело фінансування, тому що перше створює напругу в компанії та знижує мотивацію, а друге може призвести до штрафних санкцій. Тому для підприємства йдеться лише про внутрішні джерела фінансування – насамперед продаж морально застарілих та маловикористовуваних основних засобів з одночасним частковим оновленням основних засобів за рахунок придбання нового виробничого обладнання. У перехідний період можливе покриття збитків, якщо обсяг проданих пристроїв перевищує початкову ціну. Після всього процес введення у виробничий процес нового обладнання може зайняти рік і більше, тому недоцільно оновлювати основні фонди, щоб відразу планувати різке збільшення рентабельності. Окрім того, амортизація є ще одним джерелом внутрішнього фінансування. Але спочатку потрібно розробити планове покриття, щоб визначити обсяг додаткового фінансування (якщо буде

потрібно). Амортизація є ще одним джерелом внутрішнього фінансування. Але спочатку потрібно розробити планове покриття, щоб визначити обсяг додаткового фінансування (якщо буде потрібно). Амортизація є ще одним джерелом внутрішнього фінансування. Але спочатку потрібно розробити планове покриття, щоб визначити обсяг додаткового фінансування (якщо потрібно).

ВИСНОВКИ

З дослідження щодо методів управління фінансовими ресурсами ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" приходимо до таких висновків:

1. Фонди підприємства є накопичення грошей та доходів, що утворюються в процесі розподілу та перерозподілу прибутку та прибутку, зосереджених у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення та задоволення інших суспільних потреб.

2. Структура фінансових ресурсів малих фірм розглядається в тісному зв'язку зі структурою собівартості продукції, що випускається малими фірмами: за джерелами та за областями використання.

3. Подальший динамічний розвиток малих підприємств робить істотний внесок у загальне економічне зростання. Проте його діяльність обмежують фінансові перешкоди. Основними джерелами інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти малого бізнесу та сімейні кредити. Банківські кредити приймаються в обмеженому обсязі через високі відсоткові ставки та відсутність гарантій для банків (у вигляді застави або високоліквідних активів).

Ця практика продовжилася і у 2019 р. Зокрема, раніше у бюджеті було передбачено 32 млн. грн. На виплату компенсації у розмірі 1,2 облікової ставки НБУ (з 1 квітня 2019 р. – 12%). Відповідно до світового досвіду, серед механізмів підтримки розвитку МСП найбільш ефективними є непрямі, оскільки прямі (компенсаційні гарантії, прямі фінансова підтримка) не стимулює компанії до розширення конкурентних переваг та дозволяє утримувати ціни на товари та послуги на нижчому рівні за рахунок економії коштів. Як відомо, запорука довгострокової конкурентоспроможності та ефективного розвитку.

4. Досліджуваний малий бізнес ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" використовує для своєї діяльності різні фінансові ресурси. У структурі пасивів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" більшу частину займає власний капітал. У 2020 р. він виріс на 24,4% через збільшення кількості акцій, що належать компанії.

Вартість запозичення ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ", що включає банківські кредити, знизилася, що свідчить про підвищення незалежності компанії від стороннього капіталу.

Коефіцієнт фінансової незалежності збільшився на 13,08% у період 2018–2020 рр., у тому числі на 7,9% у 2020 р. за рахунок збільшення частки власного капіталу у фінансових ресурсах компанії; з іншого боку, частка фінансової залежності знизилася на 13,08% за два роки, зокрема на 7,9% у 2019 р. за рахунок зниження частки боргу у фінансових ресурсах компанії; коефіцієнт фінансового ризику знизився на 39,93%.

У 2020 р. довгострокова заборгованість зменшилася на 1485000 грн. до 1045 тис. грн., що спричинило зниження частки на 8,22%. Частка короткострокових банківських кредитів збільшилася на 8,75% у 2020 р. із 20% до 28,75% за рахунок збільшення короткострокових банківських кредитів на 220000 грн. У 2020 р. компанія погасила частину довгострокових кредитів, при цьому залучила більше коротких – term – вираз.

Також важливе місце у структурі позикових коштів ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" займають зобов'язання щодо товарів та послуг. 2020 року він знизився через прискорення розрахунків із постачальниками.

У 2019–2020 рр. коефіцієнт маневреності збільшився за рахунок збільшення власного капіталу компанії. Коефіцієнт незалежності збільшився за рахунок збільшення частки власного капіталу у структурі капіталу підприємства.

Збільшення рентабельності відбулося в основному за рахунок збільшення чистого прибутку компанії.

У 2018–2020 рр. кредитний рейтинг компанії становить 16 балів, тобто компанія належить до класу "В" – фінансові показники хороші або дуже хороші, але утримувати їх на цьому рівні тривалий час неможливо.

Ефективна фінансова діяльність ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" неможливо без постійних запозичень. Використання позикового капіталу дозволяє значно розширити господарську діяльність підприємства, забезпечити ефективніше використання власного капіталу, прискорити формування різних цільових

фінансових фондів і, зрештою, підвищити ринкову вартість підприємства.

5. У процесі розвитку ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" як погашення своїх фінансових зобов'язань необхідно залучення нових кредитів. Звернення до банківських кредитів широко поширене для отримання позикового капіталу в ситуаціях, коли недостатньо власних джерел фінансування засобів виробництва – постійних і поточних. Банківські кредити (особливо короткострокові) використовуються задоволення тимчасово зростаючих фінансових потреб.

Основною умовою надання кредиту підприємством є його реальна можливість своєчасно погасити кредит та сплатити відсотки за його використання.

Кредитна політика банку ПрАТ " АПК-ІНВЕСТ" є частиною загальної кредитної політики, що визначає умови отримання, використання та обслуговування банківського кредиту. вибір банку ПрАТ " АПК-ІНВЕСТ" має ґрунтуватися на аналізі ресурсного стану банку на ринку комерційних банків України. Проаналізуємо ресурсну позицію ПУМБ, ПрАТ " АПК-ІНВЕСТ". У 2021 р. планується взяти кредит на ринку банківських послуг України в порівнянні з великими банками. Розробка політики отримання банківського кредиту ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"здійснюється у такі основні етапи:

1. Визначення цільового використання взятого банківського кредиту.
2. Оцінка власної кредитоспроможності.
3. Вибір необхідних видів позикових банківських кредитів.
4. Вивчення та оцінка умов банківського кредитування за видами кредиту.

Для підвищення кредитоспроможності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ"Вам необхідно підвищити ліквідність, платоспроможність та прибутковість. оцінка ефективності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" має ґрунтуватися на всебічному аналізі кінцевих результатів її ефективності.

Економічна сутність ефективності підприємства полягає у досягненні значного збільшення прибутку на одиницю витрат.

Завдяки пропонованим діям у 2021 р., компанія збільшить ліквідність.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшується до 0,2, коефіцієнт швидкої ліквідності до 1,45 та коефіцієнт покриття до 2,5. Поліпшення платоспроможності та ліквідності призведе до підвищення кредитоспроможності ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ".

У 2021 р. ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" за заходи щодо підвищення рентабельності збільшить чистий прибуток на 676 тис. грн. (73,16%). У цьому рентабельність продажів збільшиться на 3,67%. У 2020 р. позичальник ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" ставився до класу "В". І вже у 2021 р. ліквідність та рентабельність ПрАТ "АПК-ІНВЕСТ" можна віднести до категорії "А" за рахунок підвищення ділової активності – фінансова активність дуже хороша і дозволяє погасити основну суму кредиту та відсотки за ним своєчасно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ананьєв О.М. Оцінка вибору обсягу залучених коштів кооперативного підприємства. *Фінанси підприємств*. 2019. № 4. С. 42–47.
2. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Москва–Харьков–Минск: «Питер», 2005. 533 с.
3. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємств. Київ: Либідь, 2005. 524 с.
4. Белолипецкий В.Г. Финансы фирмы. Москва: ИНФРА, 2006. 264 с.
5. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. Т. 1. Киев: Ника-Центр, 2004. 346 с.
6. Бланк И.А. Управление формированием капитала. Киев: Ника-Центр, 2006. 512 с.
7. Бланк И.О. Стратегия и тактика управления финансами. Киев: МП "ИТЕМЛтд", СП "АДЕФ-Украина", 1996. 622 с.
8. Бриггем Ю. Финансовый менеджмент. Санкт-Петербург: Экономическая школа, 2018. 1135 с.
9. Буряк Л.Д. Фінансові ресурси підприємства. *Фінанси України*. 2018. № 10. С. 62–67.
10. Василик О.Д. Теорія фінансів. Київ: НІОС, 2006. 376 с.
11. Верба В.А., Загороднюк О.А. Проектний аналіз. Київ: КНЕУ, 2018. 322 с.
12. Вожжов А.П., Клименко О.І. Банківський капітал в економіці України. *Фінанси України*. 2003. № 8. С. 92–98.
13. Гуляєва Н.М., Сьомко О.В. Фінансові ресурси підприємств. *Фінанси України*. 2018. № 12. С. 57–66.
14. Покропивний С.Ф. Економіка підприємств. Київ: КНЕУ, 2004.
15. Економічний аналіз / Колектив авторів під керівництвом акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ: КНЕУ, 2018. 540 с.

16. Єлейко Я.І., Кандибка О.М., Лапішко М.Л., Смовженко Т.С. Основи фінансового аналізу. Львів: Львівський банківський інститут Національного банку України, 2005. 244 с.
17. Жовначар Р.І. Планування діяльності підприємства. *Фінанси України*. 2019. № 1. С. 21–27.
18. Завадський Й.С. Менеджмент. Т. 1. Київ: Вид-во Європейського університету, 2006. 542 с.
19. Зятковський І.В. Теоретичні засади фінансів підприємств. *Фінанси України*. 2018. № 4. С. 24–27.
20. Івахненко М.В., Горбатюк М.І., Львовочкин В.С. Економічний аналіз. Київ: КНЕУ, 2004. 204 с.
21. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. Москва: Финансы и статистика, 2005. 258 с.
22. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Москва: Финансы и статистика, 2006. 432 с.
23. Ковалева А.М., Лапуста М.Г., Скамай Л.Г. Финансы фирмы. Москва: ИНФРА-М, 2019. 493 с.
24. Коробов М. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. Київ: Знання, 2006.
25. Костіна Н.І., Алексєєв А.А., Василик О.Д. Фінансове прогнозування: методи та моделі. Київ: “Знання”, КОО, 2005. 183 с.
26. Котляр М.Л. Аналіз фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2018. № 5. С. 99–104.
27. Крайник О., Барвінські Є. Економіка підприємства. Львів: “ІНТЕЛЕКТ +”, 2006. 208 с.
28. Крайник О.П., Клепикова З.В. Финансовый менеджмент. Київ: Дакар, 2006. 260 с.
29. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 224 с.

30. Кредісов А.І., Панченко Є.Г., Кредісов В.А. Менеджмент для керівників. Київ: Т-во “Знання”, 1999. 556 с.
31. Крейнина М.Н. Финансовое состояние предприятия. Методы оценки. Москва: ИКЦ «ЯИС», 1997. 224 с.
32. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб’єктів господарювання. Київ: КНЕУ, 2006. С. 221–234.
33. Литовских А.М. Финансовый менеджмент. Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2004. 315 с.
34. Лобушин Н.П., Лещева В.Б., Дьякова В.Г. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2018. 471 с.
35. Мельник М. Основи економічного аналізу. Ірпінь: Академія ДПС України, 2006. 182 с.
36. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємств. Київ: Вища школа, 2018. 278 с.
37. Мних Є., Буряк П. Економічний аналіз на промисловому підприємстві. Львів: Світ, 2005. 207 с.
38. Мних Є.В., Ференц І.Д. Економічний аналіз. Львів: Армія України, 2006. 144 с.
39. Опарін В.М. Фінанси. Київ: КНЕУ, 2006.
40. Опарін В.М. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення. *Вісник НБУ*. 2018. № 5. С. 24–27.
41. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Київ: Скарби, 2018. 336 с.
42. Павленко А., Чумаченко М. Трансформація курсу “Економічний аналіз діяльності підприємств”: Наукова доповідь. Київ: КНЕУ, 2006. 88 с.
43. Павлова Л.Н. Финансовый менеджмент. Управление денежным оборотом предприятия. Москва: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2005. 400 с.
44. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. Київ: Лібра, 2018. 472 с.

45. Петленко Ю.В. Оптимізація джерел фінансових ресурсів підприємств. *Фінанси України*. 2006. № 6. С. 91.
46. Петренко Ю.В. Організація служби фінансового менеджменту на підприємстві. *Фінанси України*. 2004. № 5. С. 94–98.
47. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств. Київ: КНЕУ, 2006. 565 с.
48. Романенко О.Р. Фінанси. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 312 с.
49. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. Москва: ИНФРА-М, 2018. 400 с.
50. Селезнева Н.Н., Ионова А.Ф. Финансовый анализ. Москва: Финансы и статистика, 2006. 248 с.
51. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств. Луцьк: “Вежа”, 2018. С. 326–332.
52. Сокиринська І.Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства. *Фінанси України*. 2018. № 1. С. 90–97.
53. Сопко В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. Київ: КНЕУ, 2005. 260 с.
54. Терещенко О. Фінансування підприємств в Україні: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка України*. 2018. № 1. С. 10–16.
55. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Київ: КНЕУ, 2003. 574 с.
56. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2005. 412 с.
57. Фаріон І.Д., Захарків Т.Д. Фінансовий аналіз. Тернопіль: Економічна думка, 2006. С. 243–272.
58. Финансовый менеджмент / Под ред. проф. Н.Ф. Самсонова. Москва: ЮНИТИ, 2004. 495 с.
59. Финансовый менеджмент: теория и практика / Под ред. Е.С. Стояновой. Москва: Перспектива, 2018. 547 с.
60. Финансы / Под ред. В.М. Родионовой. Москва: Финансы и статистика, 2005. 244 с.

61. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2018. 360 с.
62. Фінанси зарубіжних корпорацій / За ред. В.М. Федосова. Київ: Либідь, 2005. 247 с.
63. Фінанси підприємств / За ред. д.е.н., проф.Г.Г. Кірейцева. Київ: ЦУЛ, 2002. 268 с.
64. Фінанси підприємств / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. Київ: КНЕУ, 2018. 460 с.
65. Фінансове планування по-новому. Практична бухгалтерія: Автоматично з „Дебетом-Кредитом. 2003. № 17–18.
66. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз. Київ: КНЕУ, 2005. 592 с.
67. Фінансовий менеджмент / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. Київ: КНЕУ, 2006.
68. Хачатурян С.В. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація. *Фінанси України*. 2018. № 4. С. 77–82.
69. Хелферт Э. Техника финансового анализа. Москва: Аудит, ЮНИТИ, 2006. 596 с.
70. Холт Р.Н. Основы финансового менеджмента. Москва: «Дело», 1993. 128 с.
71. Чебан Т.М., Калінська І.В., Дмитрієнко І.О. Теорія економічного аналізу. Київ, 2018. 214 с.
72. Шандова Н. Визначення механізму прогнозування показників розвитку виробництва. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 2 (32), С. 182–189.
73. Шелудько Н.М. Інвестиційний процес: оцінка ролі й участі банків. *Фінанси України*. 2019. № 8. С. 121–126.
74. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий. Москва: ИНФРА-М, 2006. 343 с.

ДОДАТОК А

В.о. декана факультету економіки та менеджменту

Катранжи Л.Л.Студента групи МЕНз-18Юрченка М.В.

(П.І.Б.)

Спеціальності 073 Менеджмент

З А Я В А

Прошу затвердити тему випускної кваліфікаційної роботи
«Аналіз методів управління фінансовими ресурсами підприємства» і призначити науковим керівником доц. каф. УФЕБ Василюшину Л.М.

Дата _____ Підпис _____

Згода наукового керівника
випускної кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата) (П.І.Б.)

Висновок кафедри

Завідувач кафедри _____
(підпис, дата)

проф. Попова О.Ю.
(П.І.Б.)

ДОДАТОК Б**Перелік зауважень щодо оформлення роботи**

Означення документа	Документ	Умовна відмітка	Зміст зауваження

Дата _____ Підпис _____